

Prezident İlham Əliyev "Rossiya Seqodnya" Beynəlxalq İnformasiya Agentliyinin Baş direktoru Dmitri Kiselyova müsahibə verib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 17-də Ümumrusiya Dövlət Televiziya və Radio Yayımı Şirkəti və Rusiyanın "RIA Novosti" Agentliyi üçün "Rossiya Seqodnya" Beynəlxalq İnformasiya Agentliyinin Baş direktoru, "Rossiya-1" televiziya kanalında "Vesti nedeli" proqramının müəllifi və aparıcısı Dmitri Kiselyova müsahibə verib.

Müsahibə zamanı Prezident İlham Əliyev həm regionda, həm də global miqyasda baş verən mühüm proseslərə dair fikirlərini bölüşüb. Azərbaycan-Rusiya strateji tərəfdaşlığının dərinliyini, regiondakı yeni geosiyasi reallıqları və Azərbaycanın milli maraqlarına uyğun həyata keçirilən siyasətin əsas prioritetlərini sadalayıb.

Dövlətimizin başçısı Qarabağ münaqişəsinin həllindən sonra yaranmış yeni dövrün əsas tələblərini, Azərbaycanın mövqeyini və beynəlxalq hüquq çərçivəsindəki haqlı tələblərini diqqətə çatdırıb. Həmçinin, Azərbaycan və Rusiya arasındakı siyasi, iqtisadi və mədəni əlaqələrin inkişaf perspektivləri geniş şəkildə müzakirə edilib.

Prezident İlham Əliyev müsahibə zamanı həm regional, həm

də beynəlxalq arenada Azərbaycanın rolu və mövqeyi barədə strateji mesajlar səsləndirib.

Müsahibə, Azərbaycanın daxili və xarici siyasətinin əsas istiqamətlərini anlamaq, regionda və dünyada sülhün, sabitliyin təmin olunmasına yönəlmiş səylərini qiymətləndirmək üçün geniş bir baxış təqdim edib. Prezident İlham Əliyevin səmimi və konkret cavabları, dövlətimizin strateji hədəflərini aydın şəkildə ortaya qoyub.

Dövlətimizin başçısına verilən ilk sual 2022-ci ildə, Moskva-da Prezident Putinlə Müttəfiqlik Qarşılıqlı Fəaliyyəti haqqında imzalanan Bəyannamə barədə olub: "O vaxtdan bəri dünya əsaslı şəkildə dəyişib. İndi Azərbaycanla Rusiya arasında müttəfiqlik nə deməkdir?"

Prezident İlham Əliyev regionda və bütövlükdə dünyada vəziyyətin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsinə baxmayaraq, bunun Rusiya ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlığın xarakterinə və formasına təsir etmədiyini bildirib: "Mən hesab edirəm ki, belə bir Bəyannamənin imzalanması bizim 30 ildən artıq bir müddətdə birlikdə keçdiyimiz, fəal işlədiyimiz, həm iqtisadi-ticari, həm də siyasi sahələrdə əməkdaşlıq potensialını artırdığımız və müxtəlif çətin vəziyyətlərdə bir-birimizi sınıdığımız həmin böyük yolun nümayiş etdirilməsidir. Buna görə də hesab edirəm ki, belə bir Bəyannamənin imzalanması faktının özü həm Rusiya, həm də Azərbaycan tərəfindən ən mühüm siyasi addımdır. Bu, qarşılıqlı fəaliyyətin və əməkdaşlığın ən yüksək formasıdır, xüsusən nəzərə alsaq ki, biz həm Qafqazda, həm də Xəzər regionunda qonşu dövlətlərlə, qonşuyuq və bir çox cəhətdən ölkələrimizin xarici siyasət prioritetləri üst-üstə düşür, o

zaman, əlbəttə, deyərdim ki, belə bir sənəd tarixi hadisədir".

Dövlətimizin başçısı onu da qeyd edib ki, Bəyannamənin imzalanmasından öten müddət ərzində Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin Azərbaycana çox əlamətdar, həm də tarixi səfəri baş tutub. Rusiyalıların Azərbaycana səfərləri baxımından da son 2-3 il ərzində qarşılıqlı səfərlər əhəmiyyətli dərəcədə artıb.

Prezident Azərbaycan ilə Rusiya arasında strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin yüksək səviyyədə olduğunu vurğulayıb. O, iki ölkə arasında ticarət, enerji və nəqliyyat sahələrində əməkdaşlığın daha da genişləndirildiyini deyib.

Prezident İlham Əliyev münasibətlərimizin inkişafından məmnun olduğumuzu, bunu yüksək qiymətləndirdiyimizi və bu müsbət dinamikanın gələn ildə də qorunub saxlanılacağına əminliyini ifadə edib.

Növbəti sual Ermənistanla Fransa arasında fəallaşan münasibətlərin regional təhlükəsizlik,

xüsusən də Azərbaycana təsirləri ilə bağlı olub.

Dövlətimizin başçısı bunun birbaşa təhlükə olduğunu qeyd edərək, bu barədə həm açıq şəkildə, həm də Ermənistanın baş naziri ilə danışıqları zamanı narahatlığımızı çatdırdığını vurğulayıb. Eyni narahatlıq Fransa hökumətinə və Bayden administrasiyası dövründə Cənubi Qafqaz ölkələrinə balanslı yanaşmasını dəyişərək Ermənistanı birtərəfli dəstək yolunu tutan Birləşmiş Ştatların rəhbərliyinə də çatdırılıb.

Prezident İlham Əliyev təhdidlərin kifayət qədər ciddiliyini göstərən çoxlu misalların olduğunu deyib: "Makron hökumətinin Ermənistanı tədarük etdiyi silahlar hücum silahlarıdır, öldürücüdür və Azərbaycan üçün praktiki təhlükə yaradır. Nəzərə alsaq ki, Ermənistanla sərhədimizin uzunluğu min kilometrə qədərdir, bir çox yaşayış məntəqələri sərhədə yaxın yerləşib və bu yaşayış məntəqələrinin əksəriyyətinə keçmiş köçkünlər qayıdırlar, təbii ki, biz bu prosesi yalnız kənardan müşahidə edə bilmərik. Biz dəfələrlə Ermənistanı və onun ABŞ Dövlət Departamentindəki himayədarlarına çatdırmışıq ki, buna son qoyulmalıdır. Amma təəssüf ki, bizim səsimiz eşidilmir, Ermənistanın silahlanması prosesi sıçrayışla gedir. Biz bacardığımız qədər orada baş verənləri izləyirik. Ermənistan ərazisinin dərinliyini nəzərə alsaq, texniki baxımdan bu gün bunu etmək o qədər də çətin deyil. Əlbəttə ki, Fransa bu məsələdə liderlik edir. İkinci yerdə Hindistan, üçüncü yerdə isə ABŞ-dir."

Prezident İlham Əliyev regionda davamlı sülhün təmin olunmasının vacibliyini qeyd edib. O, Ermənistanın konstruktiv mövqe nümayiş etdirməsinin regional inteqrasiyaya töhfə verəcəyini bildirib.

Dövlətimizin başçısı Ermənistanla sülh sazişi, Fransanın neokolonializm siyasəti, Gürcüstanda son dönmə baş verən siyasi hadisələr, Azərbaycanın nəhəng iqlim sammitinə ev sahibliyi və digər mövzularda sualları cavablandırılıb.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın müstəqil xarici siyasət yürütdüyünü, balanslı siyasət apardığını bir daha bəyan edib.

Müsahibədə Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın strateji hədəflərini, beynəlxalq arenadakı mövqeyini gücləndirməsi istiqamətində siyasətini aydın ifadə edib. Azərbaycan Prezidentinin verdiyi mesajlar, həm regional, həm də global proseslərə təsir edən əsas məsələlərə dair Azərbaycanın sarsılmaz iradəsini bir daha nümayiş etdirib.

Asiya xalqları ədəbiyyatı:

AMEA-da beynəlxalq elmi konfrans

Dekabrın 16-da Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında "Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda beynəlxalq elmi konfrans öz işinə başlayıb.

AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun təşkilatçılığı ilə Mərkəzi Elmi Kitabxanada keçirilən konfransda AMEA Rəyasət Heyətinin üzvləri, Türkiyə, Pakistan, Çin, Hindistan, Cənubi Koreya, Vyetnam, Özbəkistan, Qazaxıstan və başqa ölkələrdən gəlmiş tanınmış alimlər, ədəbiyyat, mədəniyyət və elm xadimləri, KİV nümayəndələri iştirak ediblər.

Konfransdan öncə tədbir iştirakçıları Asiya xalqlarının ədəbiyyatına dair AMEA-da işıq üzü görmüş nəşrlərdən ibarət sərgiyə baxış keçiriblər.

Tədbirdə giriş nitqi ilə çıxış edən AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli bugünkü konfransın uzun zaman diqqətdən kənar qalmış Asiya ölkələri ədəbiyyatı ilə bağlı Bakıda keçirilən ilk beynəlxalq elmi konfrans kimi xüsusi əhəmiyyət daşıdığını bildirib.

Keçmiş sovetlər birliyi dövründə Qərb ölkələrinin ədəbiyyatı, mədəniyyəti və siyasətinin daha çox öyrənilməsinə deyən akademik İsa Həbibbəyli bildirib ki, həmin dövrdə ictimai fikir

də bir Asiya boşluğu yaranmışdı. O, Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpasından sonra ölkəmizdə Asiya ölkələri ilə bağlı silsilə tədqiqatların aparıldığını diqqətə çatdırıb.

Akademik İsa Həbibbəyli bu məqsədlə AMEA-da Asiya ədəbiyyatını öyrənən ayrı-ayrılıqda yaradıldığını, Ədəbiyyat İnstitutunda Çin Mərkəzi, Pakistan Ədəbiyyatı Mərkəzi, Mehmet Akif Ərsoy Mərkəzi, Əlişir Nəvai adına Ədəbiyyatşünaslıq Mərkəzi, eləcə də Məhtimqulu Fəraqi Türkmən Ədəbiyyatı Mərkəzinin fəaliyyətə başladığını söyləyib. Qeyd edib ki, bütün bunlar Asiya ölkələrini əhatə etsə də, Akademiyada Qərb ədəbiyyatının tədqiqi də davam etdirilir, həmçinin alimlər Afrika ədəbiyyatını öyrənməkdə də maraqlıdırlar.

Ədəbiyyat İnstitutunda Dünya ədəbiyyatı və komparativistika şöbəsinin də fəaliyyət göstərdiyini söyləyən AMEA rəhbəri sözügedən şöbədə Qərb, Avropa və Amerika ədəbiyyatları ilə bağlı tədqiqatların aparıldığını diqqətə çatdırıb. Bundan başqa, o, Ədəbiyyat İnstitutunda Türk xalqları ədəbiyyatı və Şərqi Asiya ədəbiyyatı Mərkəzi Asiya ölkələri şöbələrinin fəaliyyət göstərdiyini qeyd edib.

AMEA rəhbəri bugünlərdə UNESCO-nun mənzil-qərargahında Türk dünyasının ən qiymətli kitablarından biri olan Mahmud Kaşğarının

məşhur "Divanü lüğət-it-türk" əsərinin 950 illiyi çərçivəsində AMEA tərəfindən üç cildə Azərbaycan dilində çap olunmuş sözügedən kitabın təqdimatının keçirildiyini xatırladı. Onun sözlərinə görə, "Divanü lüğət-it-türk" əsərinin UNESCO-da təqdimatı Asiya ədəbiyyatının UNESCO zirvəsinə qaldırılması deməkdir. Bu, həmçinin UNESCO zirvəsindən AMEA nəşrinin təqdimatı kimi böyük əhəmiyyətə malikdir.

Akademik İsa Həbibbəyli AMEA-nın beynəlxalq əlaqələrindən də bəhs edərək bildirib ki, AMEA ilə Çin İctimai Elmlər Akademiyası arasında əməkdaşlıq haqqında müqavilə, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu ilə Pakistan Ədəbiyyat Akademiyası arasında Anlaşma Memorandumu, eləcə də AMEA ilə Türkiyənin Atatürk Kültür, Dil və Tarix Yüksək Qurumu və Türkiyə Elmlər Akademiyası arasında əməkdaşlıq müqavilələri imzalanıb. AMEA-nın qardaş Türkiyənin, Qazaxıstanın və Özbəkistanın onlarla universiteti ilə əməkdaşlıq etdiyini söyləyən alim Akademiyamızın Vyetnam ilə əməkdaşlıqda da maraqlı olduğunu bildirib.

Akademiyaya rəhbəri son illərdə AMEA-nın dünyanın ən nüfuzlu elmi qurumları olan Beynəlxalq Elmi Şura, Akademiyalararası Tərəfdaşlıq Assosiasiyasına, həmçinin Asiya El-

mlər Akademiyaları və Elmi Cəmiyyətləri Assosiasiyasına və Avrasiya Universitetlər Birliyi kimi akademik qurumlara üzv seçildiyini xatırladı. Akademik İsa Həbibbəyli eyni zamanda Asiya Elmlər Akademiyaları və Elmi Cəmiyyətləri Assosiasiyasının Filyalinin paytaxtı Manila şəhərində keçirilmiş Baş Assambleyasının iclasında iştirak və çıxış etdiyini bildirdi.

Çıxışının sonunda AMEA prezidenti Azərbaycan ədəbiyyatını, mədəniyyətini, ölkəmizi Asiya xalqlarına daha dərindən tanımaq, sözügedən sahələrin tədqiqatçıları ilə yaxından tanış olmaq və gələcəkdə ortaq layihələr formalaşdırmaq baxımından konfransın önəmini qeyd edib, beynəlxalq tədbirin işinə uğurlar arzulayıb. Akademik İsa Həbibbəyli vurğulayıb ki, yeni təmasların və dostluqların yaranması, yeni əməkdaşlıqların formalaşması və elmi əlaqələrin dərinləşməsi baxımından platforma rolunu oynayacaq bugünkü beynəlxalq konfrans həm də Avrasiya sintezi yaratmaq imkanlarına malikdir.

Daha sonra Asiya Elmlər Akademiyası və Cəmiyyətləri Assosiasiyasının prezidenti professor Əhməd Nuri Yurdusev, Pakistan Ədəbiyyat Akademiyasının prezidenti professor Nəcəba Arif, Çin Sosial Elmlər Akademiyasının Ədəbiyyat Tədqiqatları İnstitutunun direktor əvəzi professor Lu Yusong, Vyetnam Hanoy Universitetinin əməkdaşı Nguyen Van Çien, Özbəkistanın Fərqanə Dövlət Universitetinin Ədəbiyyatşünaslıq kafedrasının müdiri professor Mənzurə Jurayeva, Qazaxıstanın Abay adına Qazax Milli Pedaqoji Universitetinin əməkdaşı Janakul Sametova, Hindistanın Camiə Milliyyəti İslam Mərkəzi Universitetinin Xarici Dillər Departamentinin əməkdaşı dosent Nouşad, Yaponiyanın ölkəmizdəki səfirliyinin ataşesi İvasaki Takamasa və Monqolustanın Azərbaycanlı fəxri konsulu Könül Əlizadə çıxış edərək konfransın Asiya ölkələri arasında elmi əlaqələrin genişlənməsinə töhfə verəcəyini bildirdilər.

Tədbirdə Cənubi Koreyanın Seul Milli Universitetinin Koreya dili və ədəbiyyatı kafedrasının professoru Bang Min-Ho "Şərqi Asiya diskursu və Koreya ədəbiyyatının yeni gələcəyi", Çin Sosial Elmlər Akademiyasının Ədəbiyyat Tədqiqatları İnstitutunun direktor əvəzi professor Lu Yusong "Çin ədəbiyyatının xalq mərkəzli təbiəti; təkamül və missiya", AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun Azərbaycan-Asiya ədəbi əlaqələri şöbəsinin müdiri professor Bədirxan Əhmədli "Asiya ədəbiyyatında doğu-batı diskursu: Koreya, yapon və əfqan romanları kontekstində" mövzusunda məruzələrlə çıxış ediblər.

AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun təşkilatçılığı ilə "Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda beynəlxalq elmi konfrans öz işini "Türk xalqları ədəbiyyatı", "Müqayisəli ədəbiyyatşünaslıq", "Şərqi Asiya xalqlarının ədəbiyyatı" və "Cənubi Asiya xalqlarının ədəbiyyatı" sekiyaları ilə davam etdirib.

Seksiya iclaslarında Asiya xalqları ədəbiyyatının problemlərinə və mərhələlərinə, xüsusiyyətlərinin yaradıcılığına həsr olunmuş ümumilikdə 50-ə yaxın məruzə dinlənilib.

"Türk xalqları ədəbiyyatı" adlı I seksiya iclasında AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktor müavini fil.f.d., dosent Mehman Həsənli "Rollan Seysenbayevın "Qaçış" romanında 1930-cu illər qazax realitiyalarının təsviri", Özbəkistanın Fərqanə Dövlət Universitetinin Ədəbiyyatşünaslıq kafedrasının müdiri professor Mənzurə Jurayeva "Mahmud Xoca Behbudi yaradıcılığında Səfərnəmə janrı", AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun elmi katibi fil.f.d., dosent Aygün Bağırılı "Berdibek Səpəkəbəyevın "Mənim adım Kojadır" əsərində qazax həyatının əksi", Özbəkistan Milli Elmlər Akademiyasının Özbək Dili, Ədəbiyyatı və Folkloru İnstitutunun böyük elmi işçisi Dr. Gülnaz Səttarova "Çolpanın "Tufan" şeiri haqqın-

da (Anadolunun müzəffər ordularına həsr edilən şeir)", AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutundan fil.f.d., dosent Töhfə Talbova "Türkmən ədəbiyyatının zirvəsi Məhtimqulu Fəraqi", Qazaxıstanın Abay adına Qazax Milli Pedaqoji Universitetindən Dinara Aşımova və Nurcamal Kospaganbetova "Qazaxıstanda sinxron tərcümənin əhəmiyyəti", Abay Qazax Milli Pedaqoji Universitetindən Zhanakul Sametova və Aisulu Alzhanova "Orta Asiya xalqlarında "Oyanış dövrü" poeziyasında 4 oxşarlıqlar" və başqa mövzularda məruzələrlə çıxış ediblər.

"Müqayisəli ədəbiyyatşünaslıq" adlı II seksiya iclasında AMEA Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutunun direktor müavini Eynulla Mədətinin "Səfəvi və Muğal dövlətlərinin əməkdaşlığında türk-İslam mədəniyyəti və sufi poeziyası", Türkiyənin Çanakkale Onsekiz Mart Univer-

sitetindən Prof. Dr. Ömer Solakın "Uluslararası Planda Edebiyat Çalışmaları: Mukayeseli Edebiyat", AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutundan dos. Cavidə Məmmədovanın "Türk və Koreya mifoloji düşüncəsində ortaq xüsusiyyətlər", Çanakkale Onsekiz Mart Universitetindən Tuba Has və Kocaeli Universitetindən Ümmügülüm İmakin "İki Kültür, İki Kadın: Söyüdü Arx və Sinekli Bakkal Romanlarında Kadınlıq Təmsilləri" mövzusunda və başqalarının məruzələri dinlənilib.

"Şərqi Asiya xalqlarının ədəbiyyatı" adlı III seksiya iclasında isə AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutundan f.ü.f.d. Gülnar Yunusova "Haruki Murakami romanlarında bədi məzmun və təhkiyə xüsusiyyətləri", AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutundan f.ü.f.d. Nərin Cahangirova "Ba Jin yaradıcılığının ideya istiqamət-

ləri", Azərbaycan Dillər Universitetindən f.ü.f.d. Turan Kərimli "Kazuo İşıquro yaradıcılığında Asiya həyatı və mədəniyyətinin bədi əksi ("Dəyişən dünyanın rəssamı" romanının materialları əsasında)", AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutundan Nərgiz Kərimova "Çin və Azərbaycan mədəniyyəti sivilizasiyalarının toqquşması fonunda", AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutundan Leyla Həsənzadə "Na Do-hyang yaradıcılığında romantizm və realizmin bədi əksi", AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutundan Lamiyə Nəsirova "Monqolların gizli tarixi" əsərində Çingiz xan obrazı: ideal qəhrəman konsepsiyası" və s. mövzularda çıxışlar ediblər.

Beynəlxalq konfransın IV sekiyası isə Cənubi Asiya xalqlarının ədəbiyyatına həsr olunub. Bu sekiyada Vyetnamın Hanoy Universitetindən

Nguyen Van Çien "Vyetnam və italyan xalqlarının ədəbiyyat və həyat tərzinə müqayisəli yanaşma", Çin Sosial Elmlər Akademiyasının Ədəbiyyat Tədqiqatları İnstitutundan Huang Xiangyi "Cəmiyyət və sənət: Zamanın inikası", AMEA A.A.Bakıxanova adına Tarix və Etnoqrafiya İnstitutundan t.ü.f.d. Mübariz Ağalarlı "Əfqanıstanın Qarabağlı Azərbaycanlıları: Mədəniyyət və tarixi", AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutundan f.e.d. Bəsirə Əzizəliyeva "Məhəmməd İqbal və Azərbaycan ədəbiyyatı" və başqa mövzularda məruzələrlə çıxışlar ediblər.

Daha sonra beynəlxalq konfransın bağlanış mərasimi olub. Bağlanış mərasimində çıxış edən AMEA-nın Humanitar Elmlər Bölməsinin Elmi Şurasının sədrinin müavini akademik Teymur Kərimli tədbirdə bir çox Asiya xalqlarının aparıcı elm və təhsil mərkəzlərinin nümayəndələrinin iştirakının təqdirəlayiq olduğunu bildirib, seksiya iclaslarındakı məruzələrin geniş mövzuları əhatə etdiyini bildirib. Qeyd edib ki, uzun illər sonra Bakıda ilk dəfə Asiya ölkələri ədəbiyyatı ilə bağlı belə mötəbər bir tədbirin keçirilməsi Azərbaycanın dünyada artan nüfuzunun, eləcə də Asiya xalqlarının dövlətimizə olan münasibətinin göstəricisidir. Akademik Teymur Kərimli tarixi beynəlxalq konfransın növbəti illərdə Asiya xalqları arasında ədəbi, mədəni əlaqələrin inkişafına öz töhfəsini verəcəyini söyləyərək tədbirə yekun vurub.

Konfransın bölmə iclasları

ənənələr və müasir tendensiyalar

AASSA-nın prezidenti professor Əhməd Nuri Yurdusevlə görüş

Dekabrın 18-də AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli Asiya Elmlər Akademiyaları və Elmi Cəmiyyətləri Assosiasiyasının (AASSA) prezidenti professor Əhməd Nuri Yurdusevlə görüşüb.

AMEA-nın Rəyasət Heyətində baş tutan görüşdə akademik İsa Həbibbəyli Akademiyaların son illərdə dünyə elmində vacib qərarların qəbulunda söz sahibinə malik olan bir sıra beynəlxalq təşkilatlara üzv seçildiyini, bunlardan ilk təşkilatın isə Asiya Elmlər Akademiyaları və Elmi Cəmiyyətləri Assosiasiyası olduğunu bildirdi. Akademik İsa Həbibbəyli AMEA-nın Asiya Elmlər Akademiyaları və Elmi Cəmiyyətləri Assosiasiyasına üzv olduğu ötən iki il ərzində qurumlar arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin genişləndirilməsi istiqamətində mühüm addımların atıldığını bildirdi. Qeyd edib ki, Asiya Elmlər Akademiyaları və Elmi Cəmiyyətləri Assosiasiyasının Filippinin paytaxtı Manila şəhərində keçirilmiş Baş Assambleyasının iclasında ölkəmiz təmsil olunub, həmçinin bu günlərdə Bakıda keçirilmiş "Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda beynəlxalq elmi konfransda AASSA rəhbərliyi də iştirak edib. Akademiyaya rəhbəri AMEA-nın AASSA ilə tərəfdaşlığı çərçivəsində humanitar elmlər sahəsində Çinlə elmi əlaqələrin möhkəmləndiriləcəyi, Malayziya və Sinqapurla yeni əlaqələrin yaradılacağına əminliyini bildirdi.

Akademik İsa Həbibbəyli konfransda Türkiyə, Pakistan, Çin, Hindistan, Cənubi Koreya, Vyetnam, Özbəkistan və Qazaxıstandan alimlərin iştirak etdiyini, AMEA-nın bu tədbirə Asiya xalqları arasında ədəbi əlaqələrin inkişafına, eləcə də AASSA çərçivəsində əməkdaşlıq münasibətlərinin genişlənməsinə öz töhfəsini verəcəyini söyləyib.

Asiya Elmlər Akademiyaları və Elmi Cəmiyyətləri Assosiasiyasının prezidenti professor Əhməd Nuri Yurdusev də öz növbəsində AMEA-nın AASSA-ya üzv olduqdan sonra Assosiasiyanın fəaliyyətində aktiv rol oynadığını, önəmli qərarların qəbulunda yaxından iştirak etdiyini, öz təkliflərini verdiyini bildirdi.

"Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda beynəlxalq elmi konfransda iştirak etmək üçün ölkəmizdə səfərdə olmaqdan məmnunluq duyduğunu bildiren alim tədbirin Asiya xalqlarının mütəxəssisləri arasında yeni əməkdaşlıq əlaqələrinin qurulmasına öz töhfəsini verdiyini deyib. Həmçinin qeyd edib ki, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası bu cür sanballı konfransları keçirməklə AASSA-da humanitar sahədəki boşluğun doldurulmasına öz töhfəsini vermiş olur.

Görüşdə birgə əməkdaşlıq imkanlarının genişləndirilməsinə dair təkliflər səsəndirilib, fikir mübadiləsi aparılıb.

Beynəlxalq konfransın iştirakçıları AMEA-nın Nadir ağaclar parkında ağacəkmə aksiyasında iştirak ediblər

AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun təşkilatçılığı ilə keçirilən "Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda beynəlxalq konfransın iştirakçıları "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili"nə töhfə olaraq AMEA-nın Nadir ağaclar parkında ağacəkmə aksiyasında iştirak ediblər.

AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli, AMEA Rəyasət Heyətinin üzvləri, Türkiyə, Pakistan, Çin, Hindistan, Cənubi Koreya, Vyetnam, Özbəkistan, Qazaxıstan və başqa ölkələrdən gəlmiş tanınmış alimlər Akademiyaya səhərciyində salınmış Nadir ağaclar parkında ölkəmizin iqlim şəraitinə uyğun, dözümüli ağac və kol bitkiləri ekib, aqrotexniki qulluq göstəriblər.

Xalqların epos mədəniyyəti: ənənə və çağırışlar

Dekabrın 17-də AMEA-nın Rəyasət Heyətində "MDB ölkələri xalqlarının epos mədəniyyəti: ənənə və çağırışlar" mövzusunda beynəlxalq elmi konfrans keçirilib.

Tədbirdə AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli, Asiya Elmlər Akademiyası və Cəmiyyətləri Assosiasiyasının (AASSA) prezidenti professor Əhməd Nuri Yurdusev, Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunun professoru, Rusiya Elmlər Akademiyası Maksim Qorki adına Dünya ədəbiyyatı İnstitutunun aparıcı elmi işçisi filologiya elmləri doktoru Abuzər Bağirov, Pakistan Ədəbiyyat Akademiyasının prezidenti professor Nəjeeba Arif, Çin Sosial Elmlər Akademiyasının Ədəbiyyat Tədqiqatları İnstitutunun direktor əvəzi professor Lu Yusong, Vyetnamın Hanoy Universitetinin əməkdaşı Nguyen Van Çien, Özbəkistanın Fərqanə Dövlət Universitetinin Ədəbiyyatşünaslıq kafedrasının müdiri professor Mənzurə Jurayeva, AMEA Rəyasət Heyətinin üzvləri, Rəyasət Heyəti aparatının şöbə müdirləri, AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat və Folklor İnstitutunun nümayəndələri və aidiyyəti şəxslər iştirak ediblər.

Tədbiri giriş sözü ilə açan AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli uzun illər sonra bu günlərdə Bakıda ilk dəfə qədim və tarixi ənənələrə malik olan Asiya xalqlarının ədəbiyyatına həsr olunmuş "Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda beynəlxalq elmi konfransın keçirildiyini diqqətə çatdırıb. Qeyd edib ki, konfransda Türkiyə, Pakistan, Çin, Hindistan, Cənubi Koreya, Vyetnam, Özbəkistan, Qazaxıstan və başqa ölkələrdən nüfuzlu elm xadimləri iştirak edib, öz ölkələrinin ədəbiyyatı, mədəniyyəti və ümumilikdə Asiya xalqları arasında ədəbi-mədəni əlaqələrin inkişafına təkən verəcək mövzularda zəngin məruzələrlə çıxışlar ediblər.

Akademik İsa Həbibbəyli xüsusilə Vyetnamdan uzun illər sonra bir mütəxəssisin Akademiyaya ziyarət etdiyini, beynəlxalq konfransda Hanoy Universitetinin əməkdaşı Nguyen Van Çienin "Vyetnam və İtalyan xalqlarının ədəbiyyat və həyat tərzinə müqayisəli yanaşma" mövzusunda çıxış etdiyini bildirdi. AMEA rəhbəri, həmçinin Qazaxıstan nümayəndə heyətinin "Türk dünyası ədəbiyyatında milli oyanışlar" mövzusunda Azərbaycan, Türkiyə və qazax alimlərinin birgə iştirakı ilə layihə icra etdiyini, onların da bu çərçivədə konfransda təmsil olunduqlarını söyləyib.

Akademik İsa Həbibbəyli Bakıda "MDB ölkələri xalqlarının epos mədəniyyəti: ənənə və çağırışlar" mövzusunda beynəlxalq elmi konfransın keçirilməsi barədə hələ bir neçə il öncə AMEA-da MDB dövlətlərinin alimlərinin iştirakı ilə baş tutmuş "Qayaüstü mədəniyyət: mif, rəsm və dünya" mövzusunda beynəlxalq tədbirdə razılığa gəldiyini bildirdi. Sonrakı illərdə dövlətlər arasında danışıqların davam etdirilməsi nəticəsində bu gün geniş heyətlə belə bir mötəbər tədbirin baş tutduğunu diqqətə çatdırıb.

AMEA rəhbəri bir neçə il öncə Pakistan Ədəbiyyat Akademiyası tərəfindən "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanının urdu dilinə tərcümə olunduğunu və qardaş ölkədə geniş təqdimatının keçirildiyini söyləyib. Hazırda isə Cənubi koreyalı mütəxəssislər tərəfindən "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanının koreya dilinə tərcümə edilməsi istiqamətində işlərin davam etdirildiyini bildirdi.

"Türk xalqlarının orta eposu mədəniyyəti Asiya xalqlarının eposu üçün bir növ açar rolunu oynayır", - deyən bildiren akademik İsa Həbibbəyli bugünkü tədbirdə də sanballı məruzələrin dinlənəcəyini söyləyib, konfransın işinə uğurlar arzulayıb.

Daha sonra tədbirdə AMEA-nın Folklor İnstitutunun şöbə müdiri filologiya elmləri doktoru, professor Ramazan Qafarlının "Kitabi-Dədə Qorqud"da zaman, məkən və kəmiyyət vəhdəti (xronotoplar və uzunluq to-

posları)", Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunun professoru, Rusiya Elmlər Akademiyası Maksim Qorki adına Dünya ədəbiyyatı İnstitutunun aparıcı elmi işçisi filologiya elmləri doktoru Abuzər Bağirovun "İqor Polku" dastanı haqqında söz: əfsanə və reallıqlar", AMEA-nın Folklor İnstitutunun şöbə müdiri filologiya elmləri doktoru, professor Füzuli Bayatın "Koroğlu: mifik qəhrəmandan haqq arayan epik qəhrəmana", Özbəkistan Milli Elmlər Akademiyasının Özbək dili, ədəbiyyatı və folkloru İnstitutundan dos. Dr. Gülnaz Sattarovanın "Özbək dastançılıq ənənələri və müasir dövr", Abay Qazax Milli Pedaqoji Universitetindən Zhanakul Sametovanın "Qazax eposu yaradıcılığı" və AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Mehman Həsənlinin "Çingiz Aytmatov yaradıcılığında epos motivləri" mövzularında məruzələri dinlənilib.

Sonra çıxış edən Asiya Elmlər Akademiyası və Cəmiyyətləri Assosiasiyasının prezidenti professor Əhməd Nuri Yurdusev çıxış edərək AASSA-nın fəaliyyətində ədəbiyyatla bağlı tədbirlərin, layihələrin azlıq təşkil etdiyini, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Asiya xalqlarının ədəbiyyatına dair keçirdiyi beynəlxalq konfransın, eyni zamanda Assosiasiyada bu sahədəki boşluğu dolduracağını və gələcək layihələrə təkən verəcəyini söyləyib.

Bugünkü konfransın da olduqca önəmli mövzuya həsr edildiyini bildiren Əhməd Nuri Yurdusev eposların cəmiyyətlərin tarixini bilmək baxımından yazılı qaynaqlar qədər önəmli olduğunu vurğulayıb. Həmçinin yazılı qaynaqlardan fərqli olaraq, epos mədəniyyətinin cəmiyyətin bütün təbəqələrini əhatə etməsi ilə daha geniş təsirə malik olduğunu bildirdi.

Çıxışlardan sonra qonaqlar AMEA Rəyasət Heyətinin binası ilə tanış olub, hədiyyələr təqdim edilib və xatirə şəkilləri çəkilir.

Ədəbiyyat İnstitutunda

AMEA-da keçirilən "Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda beynəlxalq elmi konfransın iştirakçıları Akademiyanın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda olublar.

Azərbaycan-Asiya ədəbi əlaqələri şöbəsinin müdiri professor Bədirxan Əhmədov rəhbərlik etdiyi şöbədə aparılan tədqiqatlar barədə qonaqlara məlumat verib. Bildirib ki, 2016-cı ildə yaradılmış şöbə Asiya

xalqlarının ədəbiyyatını öyrənmək baxımından milli ədəbiyyatşünaslığımızda yeni bir istiqamət açdı. Şöbənin yaranmasında əsas məqsəd təkə bu xalqların ədəbiyyatını öyrənmək deyil, həm də Azərbaycan ədəbiyyatını, mədəniyyətini ədəbi əlaqələr kontekstində təbliğ etmək idi.

Onun sözlərinə görə, artıq şöbədə Çin, Pakistan, Vyetnam, İndoneziya, Koreya, Yapon, monqol, əfqan, hind ədəbiyyatı üzrə araşdırmalar aparılır. Şöbənin tədqiqatına iki problem ("Asiya xalqları ədəbiyyatı və

ədəbi əlaqələri", "Asiya xalqları ədəbiyyatı: mərhələləri, problemləri, şəxsiyyətləri") və iki mövzu ("Asiya xalqları ədəbiyyatının inkişaf meylləri", "Azərbaycan-Asiya ədəbi əlaqələri") daxildir və bu istiqamətlər üzrə aparılan elmi araşdırmalar öz bəhrəsini verməkdədir. Professor Bədirxan Əhmədov, həmçinin şöbədə Azərbaycan-Asiya ölkələri ədəbi əlaqələrinə dair kitabların hazırlandığını, birgə konfransların keçirildiyini diqqətə çatdırıb.

Daha sonra konfrans iştirakçıları Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun Elektron akt zalında, institutun nəzdindəki Çin Mərkəzində, Pakistan Ədəbiyyatı Mərkəzində, Mehmet Akif Ərsoy Mərkəzində, Əlişir Nəvai adına Ədəbiyyatşünaslıq Mərkəzində, eləcə də Məhəmməd Fəraqi Türkmən Ədəbiyyatı Mərkəzində olublar. Qonaqlara sözügedən mərkəzlərdə Asiya xalqları ədəbiyyatı ilə bağlı görülən işlər, aparılan tədqiqatlar barədə ətraflı məlumat verilib.

Konfrans iştirakçıları Ədəbiyyat İnstitutu ilə tanışlıqdan məmnun qaldıqlarını deyib, təməli qoyulmuş bu dostluğun, elmi-ədəbi əlaqələrin daha da genişləncəyine ümidvar olduqlarını bildirdilər.

Sonda qonaqlara müəssisədə çap olunmuş bir sıra kitablar hədiyyə edildi.

Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar

AASSA-nın prezidenti: "Asiya ölkələri ədəbiyyatı ilə bağlı ilk dəfə Bakıda keçirilən beynəlxalq konfrans əhəmiyyətli hadisə kimi yadda qalacaq"

Asiya ölkələri ədəbiyyatı ilə bağlı ilk dəfə Bakıda təşkil edilən "Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda beynəlxalq elmi konfrans olduqca əhəmiyyətli hadisə kimi yadda qalacaq.

Bu sözləri AMEA-da keçirilən "Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda beynəlxalq elmi konfransda iştirak edən Asiya Elmlər Akademiyası və Cəmiyyətləri Assosiasiyasının (AASSA) prezidenti professor Əhməd Nuri Yurdusev deyib.

Onun sözlərinə görə, bu konfrans yeni əməkdaşlıqların qurulması və təcrübə mübadiləsi üçün mühüm platformadır. Asiya ölkələri ədəbiyyatına həsr edilən beynəlxalq tədbir aktual məsələlərin müzakirəsinə yol açacaq, məhsuldar və faydalı olacaq.

Rəhbərlik etdiyi qurumun fəaliyyət istiqamətləri haqqında məlumat verən professor Əhməd Nuri Yurdusev bildirib ki, AASSA-nın məqsədi Asiya və Avstraliyada elm və texnologiyanın regionun inkişafında böyük rol oynadığı bir cəmiyyət qurmaqdır.

O, AMEA-nın Asiya Elmlər Akademiyaları və Cəmiyyətləri Assosiasiyasına üzv seçildiyini və səsvərmə haqqının olduğunu söyləyib, AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəylinin cari ilin noyabrında AASSA-nın Filipinin paytaxtı Manila şəhərində keçirilmiş Baş Assambleyasının iclasında iştirak və çıxış etdiyini xatırladı. Professor Əhməd Nuri Yurdusev bu böyük elmi təşkilatın komitələrində və tədbirlərində, xüsusilə iqlimlə bağlı layihələrində AMEA alimlərinin daha aktiv iştirak edəcəyinə əminliyini bildirib.

Pakistan Ədəbiyyat Akademiyasının prezidenti: "Asiya xalqları ədəbiyyatına həsr olunan beynəlxalq konfrans ölkələr arasında elmi-ədəbi əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsinə töhfə verəcək"

Azərbaycan çox gözəl ölkədir. Paytaxtınızda olan gözəllik, insanların qonaqpərvərliyi, səmimiyyəti və mehribanlıq bu şəhəri mənə çox sevdirdi. Bu gözəlliyi görməyə imkanım olduğu üçün şadam.

Bu sözləri "Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda beynəlxalq elmi konfransda iştirak etmək üçün ölkəmizə səfər edən Pakistan Ədəbiyyat Akademiyasının prezidenti professor Najeeba Arif deyib.

Bakıda olmağından məmnunluğunu bildiren professor Najeeba Arif qeyd edib ki, Azərbaycan

bir çox sivilizasiyaların və mədəniyyətlərin qovuşduğu məkandır.

O, Asiya xalqları ədəbiyyatına həsr olunan beynəlxalq konfransın ölkələr arasında elmi-ədəbi əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsinə töhfə verəcəyini bildirib. Professor Najeeba Arif rəhbərlik etdiyi qurumla AMEA arasında qarşılıqlı səmərəli əlaqələrdən də bəhs edərək, AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəylinin "Ön söz"ü və ideya müəllifliyi ilə Pakistanda "Kitabi-Dədə Qorqud" eposunun urdu dilində nəşr olunduğunu diqqətə çatdırıb.

Qazaxıstanlı alim Janakul Sametova:

"Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda beynəlxalq elmi konfrans əlaqələrin daha da genişlənməsi üçün yeni imkanlar açacaq"

Qazaxıstanın Abay adına Qazax Milli Pedaqoji Universitetinin "Türk xalqlarının oyanış dövrünün poeziyası" layihəsi çərçivəsində türk xalqları və Asiya ədəbiyyatının öyrənilməsi istiqamətində tədqiqatlar aparılır. Bakıda "Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda keçirilən beynəlxalq elmi konfrans bu istiqamətdə genişmiqyaslı tədqiqatlarımızı daha da sürətləndirəcək. Layihə çərçivəsində, həmçinin Azərbaycanın dirçəliş dövrü ədəbiyyatını tədqiq etməyi də düşünürük.

Bu sözləri AMEA-da "Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda keçirilən beynəlxalq elmi konfransda iştirak edən Qazaxıstanın Abay adına Qazax Milli Pedaqoji Universitetinin əməkdaşı Janakul Sametova deyib.

O, beynəlxalq tədbirin alimləri elmi əməkdaşlığa cəlb etdiyini, əlaqələrin daha da genişlənməsi üçün imkanlar açdığını söyləyib.

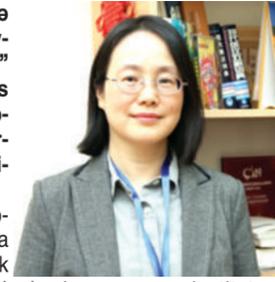
Bakıda ilk dəfə səfərdə olduğunu qeyd edən Janakul Sametova Azərbaycan haqqında təəssüratlarını da bölüşərək, ölkəmizin qədim və zəngin mədəniyyətə sahib olduğunu vurğulayıb.

Çinli professor Lu Yusong: "Asiyanın müxtəlif ölkələrinin iştirakı ilə Bakıda keçirilən beynəlxalq elmi konfrans əməkdaşlığın dərinləşməsinə öz töhfəsini verəcək"

Asiyanın müxtəlif ölkələrinin iştirakı ilə Bakıda keçirilən "Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda beynəlxalq elmi konfrans əməkdaşlığın dərinləşməsinə öz töhfəsini verəcək və dövlətlər arasında qarşılıqlı fəaliyyətin mühüm tərkib hissəsinə çevriləcəkdir.

Bu fikri "Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda beynəlxalq elmi konfransda iştirak etmək üçün Bakıda səfərdə olan Çin Sosial Elmlər Akademiyasının Ədəbiyyat Tədqiqatları İnstitutunun direktor əvəzi professor Lu Yusong bildirib.

O, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev

vin Çin Xalq Respublikası ilə əlaqələrə böyük önəm verdiyi, iki ölkə arasında əlaqələrin bir çox istiqamətlərdə davam etdiyini vurğulayıb.

İlk dəfədir Azərbaycana səfər etdiyini deyən qonaq paytaxtımızın onda dərin təəssürat yaratdığını söyləyib, AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu, dövlət muzeyləri və tarixi yerlərlə tanışlıqdan məmnunluğunu ifadə edib. Professor Lu Yusong Ədəbiyyat İnstitutunun nəzdində fəaliyyət göstərən Çin Tədqiqatları Mərkəzi və institutun Azərbaycan-Asiya ədəbi əlaqələri şöbəsi ilə də yaxından tanış olduğunu bildirərək, burada Çin ədəbiyyatı və mədəniyyəti ilə bağlı aparılan tədqiqatları yüksək qiymətləndirib.

Türkiyəli professor Ömer Solak: "Beynəlxalq konfrans Asiya xalqlarının mədəni və ədəbi inteqrasiyasını daha da sürətləndirmək baxımından önəmlidir"

"Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda Bakıda ilk dəfə keçirilən beynəlxalq konfrans Asiya xalqlarının mədəni və ədəbi inteqrasiyasını daha da sürətləndirmək, son illər ədəbiyyat sahəsində aparılan elmi-tədqiqat işlərini, eləcə də Asiya xalqlarının ədəbiyyatları qarşısında duran problemlərin həlli yollarını müzakirə etmək və təcrübə mübadiləsi aparmaq baxımından önəmlidir.

Düşünürəm ki, Asiyanın Qərbdəki ən sərhəd şəhəri Çanaqqala olduğu üçün Asiya xalqları ədəbiyyatı ilə bağlı növbəti tədbirin Türkiyənin Çanaqqala Onsekiz Mart Universitetində təşkil edilməsi yerinə düşər.

Bu fikirləri "Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda beynəlxalq elmi konfransda

iştirak edən Türkiyənin Çanaqqala Onsekiz Mart Universitetinin professoru Ömer Solak deyib.

Azərbaycan və Türkiyə arasında elm və təhsil sahəsində əlaqələrin yüksək səviyyədə inkişaf etdiyini söyləyən qonaq AMEA ilə təmsil etdiyi universitet arasında əməkdaşlıq memorandumunun imzalandığını bildirdi. O, Akademiyanın müəssisələrində Türkiyənin tarixinə, ədəbiyyatına, mədəniyyətinə həsr olunmuş tədqiqatların aparılmasını, həmçinin Ədəbiyyat İnstitutunda Mehmet Akif Ərsoy Mərkəzinin açılmasını mühüm hadisə kimi dəyərləndirib.

İkinci dəfə Azərbaycana səfər etdiyini deyən professor Ömer Solak ötən səfərdən beri respublikamızın daha da inkişaf etdiyini və gözəlləşdiyini vurğulayıb.

Vyetnamlı professor: "Beynəlxalq konfrans Vyetnam və

Azərbaycan arasında ədəbi əlaqələrin dinamik inkişafı üçün müstəsna rol oynayacaq"

Bakıda "Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda keçirilən beynəlxalq elmi konfrans Vyetnam və Azərbaycan arasında ədəbi əlaqələrin dinamik inkişafı üçün müstəsna rol oynayacaq.

Bunu sözügedən beynəlxalq tədbirdə iştirak etmək üçün Azərbaycanda səfərdə olan Vyetnamın Hanoy Universitetinin professoru Nguyen Van Çien bildirib.

Aktual məsələlərin müzakirəsi baxımından

Asiya xalqları ədəbiyyatına həsr olunan beynəlxalq konfransı yüksək qiymətləndirən qonaq bu möhtəşəm tədbirin bütün iştirakçıları üçün böyük əhəmiyyətə malik olduğunu vurğulayıb. O, tədbirdə "Vyetnam və italyan xalqlarının ədəbiyyat və həyat tərzinə müqayisəli yanaşma" mövzusunda məruzə ilə çıxış etdiyini deyib.

Azərbaycanda ilk dəfə səfərdə olduğunu qeyd edən Nguyen Van Çien Bakıda qədim ənənələrin müasirliklə ahenininə onda xoş təəssüratlar oyatdığını bildirib.

Hindistanlı alim: "Asiya ölkələrinin ədəbiyyatşünaslarını bir araya toplayan elmi konfrans çox əhəmiyyətlidir"

Gələcək əməkdaşlıq perspektivlərinin müəyyənlişdirilməsi, Asiyanın fərqli ölkələrində ədəbiyyatla bağlı tədqiqatlar aparan alim və mütəxəssislərin bir araya toplaşması baxımından "Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda beynəlxalq elmi konfrans çox əhəmiyyətlidir.

Bunu "Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda beynəlxalq elmi konfransda iştirak edən Hindistanın Camie Milliyyə İslam Mərkəzi Universitetinin Xarici Dillər Departamentinin əməkdaşı dosent Nouşad bildirib.

Ölkəmizə ilk dəfə səfər etdiyini deyən hindistanlı qonaq Bakının gözəlliyinə və təmizliyinə heyran olduğunu söyləyib. O, Bakının bezi tarixi yerlərini, muzeylərini ziyarət etdiyini, Bakının qədimliyini qorumaqla müasir bir şəhərə çevrildiyini bildirib. Qeyd edib ki, burada qədim binalar müasir tikililərlə vəhdət təşkil edir.

Beynəlxalq tədbirin yüksək səviyyədə təşkilinə görə AMEA rəhbərliyinə təşəkkürünü bildiren dosent Nouşad vurğulayıb ki, bu konfrans bizə gələcəkdə birgə işləmək, əlaqələrimizi daha da möhkəmləndirmək baxımından böyük üstünlüklər verəcək.

Özbəkistanlı alim: "Konfrans Asiya xalqları ədəbiyyatının dərinlən tədqiqi baxımından önəmlidir"

AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun təşkilatçılığı ilə "Asiya xalqları ədəbiyyatı: ənənələr və müasir tendensiyalar" mövzusunda Bakıda keçirilən beynəlxalq elmi konfrans Asiya xalqları ədəbiyyatının dərinlən tədqiqi baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Bu tədbir Asiya ədəbiyyatının ümumi mənzərəsini təsvir etməyə imkan verdiyi kimi, yeni perspektivlərin ortaya çıxmasına da şərait yaradır. Bu baxımdan, Asiya xalqları ədəbiyyatının, onun ayrı-ayrı milli sahələrinin ənənəvi cəhətləri və yeni tendensiyalarını

müzakirəyə çıxarmaq, müxtəlif fikirləri dinləmək dünya ədəbiyyatının əhəmiyyətli bir qolunun araşdırılmasına yeni töhfələr verəcəkdir.

Bu fikirləri Özbəkistan Milli Elmlər Akademiyasının Özbək dili, ədəbiyyatı və folkloru İnstitutunun böyük elmi işçisi dosent Gulnaz Səttarova bildirib.

Özbəkistanlı alim bildirib ki, konfransdakı məruzəsi özbək istiqalının carçısı Çolpanın şeirləri haqqında olub. Cədidçilik hərəkatı bütün Orta Asiyadakı xalqları əhatə edib və həmin hərəkatın başçılarından biri də Əbdülhəmid Süleyman oğlu Çolpan olub.

"Divanü lüğət-it-türk"ün Azərbaycan nəşri UNESCO zirvəsində

Türk Dövlətləri Təşkilatının Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun təşəbbüsü ilə Mahmud Kaşğarının "Divanü lüğət-it-türk" əsərinin yazılmasının 950 illiyi UNESCO səviyyəsində qeyd edilmişdir.

Bu münasibətlə UNESCO-nun Baş İqamətgahında "Dünyanı leksikoqrafiyada xəritələşdirmək: "Divanü lüğət-it-türk" əsərinin 950 illik yubileyi" mövzusunda beynəlxalq elmi konfrans keçirilmişdir. Beynəlxalq elmi tədbirdə Azərbaycan, Türkiyə, Özbəkistan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Türkmənistan və Macarıstanın UNESCO-dakı səfirləri və ölkələr üzrə daimi nümayəndəliklərinin təmsilçiləri, Avropanın və türk dünyasının tanınmış elm adamları iştirak və çıxış etmişlər.

Beynəlxalq elmi konfrans dörd bölmə üzrə təşkil olunmuşdur. Azərbaycan Respublikasının UNESCO yanında daimi nümayəndəsi Elman Abdullayev rəhbərlik etdiyi birinci bölmə salamlama xarakteri daşmışdır. Bölmədə ölkələrin səfirləri və UNESCO üzrə daimi nümayəndələri və konfransın əsas təşkilatçılarından olan Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun rəhbəri Aktotı Raimkulova və UNESCO üzrə Azərbaycan Respublikasının Milli Ko-

missiyasının Baş katibi Seymur Fətəliyev iştirak və çıxış etmişlər.

İkinci sessiyada "Divanü lüğət-it-türk" tarixdə tərcümələr və proqramlar" mövzusu müzakirə edilmişdir. Bu bölmədə Hollandiyadan professor Zifa Alma Auezova, Türkiyədən Melek Gençboyacı, Paris Milli Kitabxanasından Sara Yotan Musnik, Qazax Milli Universitetinin professoru Meruert Kurmanqaliyeva, Qırğızıstandan professor Kadıralı Konkabayev məruzələrlə çıxış etmişlər. Bundan başqa, bölmə üzrə həmçinin, Azərbaycandan Türk Dövlətləri Təşkilatı Ağsaqqallar Şurasının üzvü, professor Həsən Həsənovun "Mahmud Kaşğari və müasir türkologiyanın problemləri", AMEA-nın prezidenti, akademik İsa Həbibbəylinin "Mahmud Kaşğarın "Divanü lüğət-it-türk" əsəri Azərbaycanda" adlı elmi məruzələri dinlənmişdir.

Tədbir çərçivəsində Mahmud Kaşğarının "Divanü lüğət-it-türk" əsərinin rus dilində nəşri də təqdim olunmuşdur. Beynəlxalq konfransın müstəqil bir bölməsi Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında tapılmış və Xalid Səid Xocayevə aid olan latın əlifbası ilə Azərbaycan dilinə çevrilmiş nadir əlyazmanın nəşrinin təqdimatı təşkil olunmuşdur. Tədbirin moderatoru AMEA-nın prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli

Mahmud Kaşğarın türkologiyasının şah əsəri olan "Divanü lüğət-it-türk" əsərinin özbək əsilli Azərbaycan alimi Xalid Səid Xocayev tərəfindən ərəb dilindən latın qrafikası ilə Azərbaycan dilinə tərcümə edilmiş və tərcüməçi repressiya qurbanı olduğu üçün əlyazması məhv edilmiş hesab olunmuş nüsxənin 86 ildən sonra AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunda tapılması, yenidən tərtib edilməsi və redaktəsi ilə əlaqədar həyata keçirilmiş tədbirləri beynəlxalq elmi konfransın iştirakçılarının diqqətinə çatdırılmışdır. UNESCO-nun Azərbaycan panelində AMEA Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun direktoru, professor Nadir Məmmədli "86 il əvvəl Xalid Səidin "Divanü lüğət-it-türk" əsərinin tərcümə mətnləri", filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Vəfa Abdullayeva-Nəbiyeva "Divanü lüğət-it-türk" və Xalid Səid Xocayev", qırğız alimi, professor Kadıralı Konkabayev "Mahmud Kaşğari və türk dünyası" mövzularında elmi məruzələrlə çıxış etmişlər.

Eyni zamanda, Azərbaycan Respublikasının UNESCO yanında daimi nümayəndəsi Elman Abdullayev, Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun prezidenti Aktotı Raimkulova da çıxış edərək "Divanü lüğət-it-türk"ün Azərbaycan nəşrinin təqdimatına yekun vurmuşlar.

"Şavkat Mirziyoyev fenomeni" kitabının təqdimat mərasimi

Azərbaycan Milli Kitabxanasında Özbəkistan Respublikasının Prezidentinə həsr edilən "Şavkat Mirziyoyev fenomeni" kitabının təqdimat mərasimi keçirilib.

Tədbiri açan Azərbaycan Milli Kitabxanasının direktoru professor Kərim Tahirov Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin yaxın dostu Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev haqqında yazılan gözəl bir kitabın təqdimatının keçirildiyini qeyd edib. Tədbirin moderatoru - Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri Rəşad Məcid yeni Özbəkistanın qurucusu olan Prezident Şavkat Mirziyoyevin fəaliyyətinin təkə ölkəmizdə deyil, beynəlxalq ictimaiyyət arasında böyük maraq doğurduğunu qeyd edib. Bildirib ki, "Şavkat Mirziyoyev fenomeni" kitabı Azərbaycan ziyalıların böyük marağına səbəb olub.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri, şeyxülislam Allahşükür Paşazadə çıxışında Azərbaycan və Özbəkistan prezidentlərinin xeyirxah səyləri və zəhmətləri sayəsində Azərbaycan-Özbəkistan dostluq və qardaşlıq əlaqələrinin özünün ən yüksək mərtəbəsinə daxil olduğunu bildirib.

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin sədri, Xalq yazıçısı Anar özbək yazıçısı və şairlərin bədii nümunələrinin ümumtürk ədəbiyyatında xüsusi yeri olduğunu vurğulayıb. O qeyd edib ki, iki xalqın ədəbi əlaqələrinin belə sıx olmasının hər iki ölkənin ədəbiyyatının inkişafına müsbət təsiri var.

Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət nazirinin müavini, Xalq artisti Murad Hüseynov iki ölkənin xalqlarını dərin köklərə malik qardaşlıq əlaqələri birləşdirdiyini, bu gün həmin əlaqələrin prezidentlər tərəfindən uğurla inkişaf etdirildiyini söyləyib.

AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli "Şavkat Mirziyoyev fenomeni" kitabı haqqında təəssüratlarını bölüşüb. Bildirilib ki, son illərdə iki ölkə arasındakı münasibətlərin Prezident İlham Əliyevin və Prezident Şavkat Mirziyoyevin yaxın dostluq əlaqələri sayəsində tamamilə yeni mərhələyə yüksəldiyi, bu əməkdaşlığın iki qardaş xalqın siyasi, iqtisadi və mədəni inkişafına xidmət etdiyi vurğulanıb. Bu kitabın siyasi publisistikada özünəməxsus yenilik olduğu, Azərbaycan oxucuları və siyasətçiləri üçün vacib bir vəsait rolunu oynayacağı qeyd olunub.

Tədbirdə Özbəkistanın Azərbaycandakı səfiri Bahrom Aşrafxanov, Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədri Polad Bülbüloğlu, Özbəkistanın Əməkdar jurnalisti, yazıçı Xurşid Dostmuhamməd, Özbəkistanın Xalq şairi, Senat üzvü Mahmud Toir, Azərbaycan Milli Məclisinin deputatı, Azərbaycan-Özbəkistan parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri Eldar İbrahimov, Özbəkistan Yazıçılar Birliyi sədrinin müavini Qayrat Məcid, Azərbaycan Milli Məclisinin Elm və təhsil komitəsinin sədri Anar İsgəndərov, "Şavkat Mirziyoyev fenomeni" kitabının tərcüməçiləri şair Akif Azalp və ədəbiyyatşünas Yaşar Qasımbəyli, Özbəkistan Senatının üzvü, kitabın özbək dilindəki bədii redaktoru Husan Ermatov çıxış ediblər.

Sonda "Şavkat Mirziyoyev fenomeni" kitabının tərcüməçiləri şair Akif Azalp və ədəbiyyatşünas Yaşar Qasımbəyliyə Özbəkistanın milli geyimləri, Azərbaycan Milli Kitabxanasının direktoru, professor Kərim Tahirova isə Özbəkistan mədəniyyətinə aid xatirə əşyası hədiyyə edilib.

Qeyd edək ki, Qüdrətulla Rəfiqovun müəllifi olduğu bu kitab Azərbaycanın "Təhsil" nəşriyyat evində çap olunub. Kitabın müəllifi şeyxülislam Allahşükür Paşazadədir. Azərbaycan dilində işıq üzün nəşrin redaktoru Mustafa Çəmənlili və Qulu Kəngərliyədir.

Kitab geniş ictimaiyyət nümayəndələri, siyasi elmlər istiqamətində ali təhsil müəssisələrinin müəllim-professor heyəti və tədqiqatçılar üçün nəzərdə tutulub. Xatırladaq ki, bu kitab Özbəkistan Prezidentinə COP29 konfransı çərçivəsindəki Azərbaycana səfəri zamanı təqdim edilib.

Edinburq və Kembric universitetlərinin alimləri ilə birgə tədqiqatlar aparılıb

AMEA-nın Şəki Regional Elmi Mərkəzinin (REM) Tarix, arxeologiya və epiqrafika şöbəsinin böyük elmi işçisi t.ü.f.d. Akif Məmmədli Böyük Britaniyanın Edinburq və Kembric universitetlərinin alimləri ilə birgə Balakan rayonunun Katex kəndi ərazisində Böyük Qafqaz səddinin qalıqları üzərində tədqiqat işləri aparıb.

Sözgedən tarixi abidənin yaşının müəyyənləşdirilməsi məqsədilə nümunələr götürülüb, tədqiqatın gələcək perspektivləri müəyyənləşdirilib.

Alban mədəni irsi istiqamətində aparılmış arxeoloji tədqiqatlar

Dekabrın 13-də AMEA-nın İctimai Elmlər Bölməsinin növbəti Elmi seminarı keçirilib.

Seminar giriş sözü ilə AMEA-nın vitse-prezidenti v.i.e., İctimai Elmlər Bölməsinin Elmi Şurasının sədri akademik Gövhər Baxşəliyeva açaraq tədbirin gündəliyini iştirakçıların diqqətinə çatdırıb. O, bugünkü seminarın Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun Antik dövr və Alban arxeologiyası şöbəsinin müdiri tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Natiq Alishovun "Qafqaz Albaniyasının tarixi, dini-mədəni abidələri, alban xristian irsi haqqında məlumatların elmi ictimaiyyətə təqdim edilməsi baxımından tədbirin önəmini qeyd edib. O, Qafqaz Albaniyası ilə bağlı arxeoloji tədqiqatların, tarixi həqiqətlərin, xüsusilə də işğaldan azad olunmuş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazilərində alban abidələrinə qarşı törədilmiş vandalizm aktlarının beynəlxalq aləmdə tanılmasının vacibliyini vurğulayıb.

Tədbirdə "Qafqaz Albaniyasının tarixi-mədəni irsi arxeoloji tədqiqatlar"da" mövzusunda məruzəsinin təqdim edən Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun şöbə müdiri tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Natiq Alishov Alban mədəni irsi istiqamətində bu günə qədər aparılmış tədqiqatların toxunub. Məruzəçi bildirib ki, tarixi Azərbaycan ərazisi Alban mədəni irsinə aid abidələrlə zəngindir və bu istiqamətdə arxeoloji tədqiqatlar XX əsrin birinci yarısından başlanaraq müntəzəm olaraq həyata keçirilib.

Məruzəçi Xocavənd rayonu ərazisində yerləşən "Tuğ" Dövlət Tarix-Memarlıq və Təbiət Qoruğunda apardığı arxeoloji kəşfiyyat işlərindən də bəhs edərək, mövcud irsi nümunələrində həyata keçirilmiş tədqiqatları iştirakçıların diqqətinə çatdırıb.

İşğal dövründə Alban irsi nümunələrində aparılmış qeyri-qanuni tədqiqatlardan danışan Natiq Alishov bildirib ki, ərazidəki mədəni qatlara əsasən burada məskunlaşma tarixi ilkin olaraq son tunc və ilk dəmir dövrlərindən formalaşmışdır.

Alimin sözlərinə görə, 2024-cü ildə Xocavənd rayonu Hadrut qəsəbəsi və Çinarlı kəndi ərazisində də ilkin arxeoloji tədqiqatlar başlanılıb. Çinarlı kəndindəki Alban məbədi ətrafında aparılmış əsaslı qazıntılar nəticəsində ilk orta əsrlər memarlığına aid məbədin bünövrə yerləri izlənilib. Aşkar olunan məbəd qalıqlarının dinin ibadətə cəlb edilmiş karst mağaraları üzərində yerləşdiyi qeyd alınıb.

Məruzə dinlənildikdən sonra mövzu ətrafında müzakirələr aparılıb, suallar cavablandırılıb.

Müzakirələrdə akademiklər Gövhər Baxşəliyeva və Nergiz Axundova, Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutu-

nun İslam fəlsəfi şöbəsinin müdiri AMEA-nın müxbir üzvü Könül Bünyadzadə, Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun direktoru tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Fərhad Quliyev, İctimai Elmlər Bölməsinin elmi katibi filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Zümrüd Mənsimova və başqaları iştirak ediblər.

Çıxışlarda Qafqaz Albaniyası ilə bağlı peşəkar mütəxəssislərin hazırlanmasının zəruriliyi qeyd edilib. Vurğulanıb ki, albanşünaslığın tarix, arxeologiya, antropologiya, etnologiya, dilçilik, memarlıq və incəsənət sahələrində mühüm problemlərinin araşdırılması, alban etnomədəni irsinin saxlanması və müdafiə edilməsi ölkəmizin multikulturalizm siyasətinin vacib istiqamətlərindən biridir. Bu baxımdan müxtəlif sahələrdə çalışan tədqiqatçıların iştirakı ilə Qafqaz Albaniyasına dair daha sistemli şəkildə kompleks tədqiqatların aparılmasına ehtiyac var. Həmçinin "erməniləşmiş" abidələrin Azərbaycana məxsusluğu ilə bağlı tarixi faktların beynəlxalq səviyyədə təbliğinin, bu istiqamətdə məqalələrin xarici jurnallarda çap olunmasının vacibliyi bildirilib.

Akademik Tofiq Nağıyev: "Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının yeni cildlərində Azərbaycanın tarixi Zəfəri ilə bağlı mühüm məqamlar yer alacaq"

Görkəmli alim, Dövlət mükafatı laureatı, "Şöhrət" ordenli, AMEA-nın vitse-prezidenti, "Azərbaycan Milli Ensiklopediyası" Elmi Mərkəzinin direktoru akademik Tofiq Nağıyev Azərbaycanda kimya elminin inkişafında, bu sahədə yüksəkixtisaslı mütəxəssislərin hazırlanmasında böyük rolunu özündə ehtiva edən Azərbaycan elminin inkişafı yolundakı xidmətləri, əldə etdiyi nailiyyətlər dövlət tərəfindən hər zaman yüksək qiymətləndirilib. Akademik Tofiq Nağıyev Azərbaycan Milli Ensiklopediyası, növbəti cildlərə hazırlıq, AMEA-nın 80 illik yubileyi, eləcə də ölkəmizdə kimya elminin mövcud vəziyyəti və inkişaf perspektivlərinə dair suallarımıza cavablandırılıb.

azadlığından, müqəddəs torpaqlarımız uğrunda vuruşan qəhrəmanlarımızdan bəhs edən yeni tarixi faktlardan söz açırıq. Bildiyiniz kimi, 44 günlük Vətən müharibəsi ilə bağlı yeni fəxri adlar, medallar, tarixi əhəmiyyətli müqavilələr, görüşlər var. Bir sıra yaşayış məskənlərinin adı elə döyüşlərin davam etdiyi dövrdə dəyişdirilib, hazırda həmin ərazilər sülhə bərpə edilir, genişmiqyaslı tikinti-quruculuq işləri aparılır, yeni beynəlxalq hava limanları tikilir, ali təhsil ocaqları açılır, milli mədəniyyətimizlə bağlı müxtəlif beynəlxalq əhəmiyyətli festivallar keçirilir. Bütün bunlar isə, növbəti nəşrlər üzərində ciddi düzəlişlərin edilməsini tələb edir, qarşımıza böyük mədəni öhdəliklər qoyur. Hazırda milli ensiklopediyanın yenicən işlənmiş növbəti XI cildi çap prosesindədir. Nəticə olaraq qeyd edim ki, yeni cildlərdə Azərbaycanın tarixi Zəfəri ilə bağlı mühüm məqamlar yer alacaq. Ensiklopediyanın məzmunu daha da zənginləşdiriləcək, yeni nəşrlər milli kimliyimizi, qürurumuzu əks etdirəcək.

Əlavə olaraq qeyd edim ki, 2025-ci ildə "Azərbaycan Milli Ensiklopediyası" Elmi Mərkəzi tərəfindən hazırlanan "Heydər Əliyev Ensiklopediyası"nın ictimaiyyətə təqdim olunması nəzərdə tutulur. Hazırda ensiklopediya üçün məqalələrin hazırlanması prosesi sürətlə davam edir.

- Bəs ensiklopediya digər dillərə tərcümə olunacaqmı?

Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının başqa dillərə tərcüməsinə gəlincə qeyd edim ki, biz 2012-ci ildə ensiklopediyanın rus dilində "Azərbaycan" adlı xüsusi cildinin nəşrinə nail olmuşuq. Lakin məlumdur ki, ensiklopediyanın tərcüməsi yüksək peşəkarlıq və təcrübə tələb edən bir işdir. Xüsusilə ingilis dilində tərcümə üçün mükəmməl baza olmalıdır. Təbii ki, biz bu istiqamətdə də işlərimizi davam etdiririk.

- Məlumdur ki, 2025-ci ilin mart ayında Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının yaradılmasının 80 ili tamam olur. Yubiley münasibətlə Milli Ensiklopediyanın xüsusi buraxılışı nəzərdə tutulurmu?

Bəli, gələnlərin Azərbaycanın ən böyük elm məbədi sayılan AMEA-nın 80 illik yubileyi mühüm elmi və mədəni hadisə kimi ölkəmizdə qeyd ediləcək. Əlbəttə ki, "Azərbaycan Milli Ensiklopediyası" Elmi Mərkəzi AMEA-nın nəzdində fəaliyyət göstərən bir qurum kimi bu möhtəşəm yubileyə xüsusi diqqətlə yanaşacaq. Əgər belə bir qərar qəbul edilərsə, Ensiklopediya Mərkəzi yüksək səviyyədə hazırlıq işləri apararaq, yubiley buraxılışını təqdim edə bilər.

Xatırladım ki, 2008-ci ildə çap olunmuş ensiklopediyanın "Azərbaycan" adlı xüsusi cildində AMEA-nın yaranma tarixi, inkişaf mərhələləri, elmi nailiyyətləri, həmçinin bu sahədə fəaliyyət göstərən görkəmli alimlərin yarıdıcılığı əks etdirilmişdir. Həmin nəşrdə "Elm. Texnika. Təhsil" bölməsi çərçivəsində "Təbiət və texnika elmləri" və "Humanitar elmlər və biliklər" mövzularında təqdim edilən məqalələrdə ölkəmizdə elmin müxtəlif sahələrinin formalaşması və inkişafı geniş şəkildə işıqlandırılmışdır. Həmçinin, AMEA-nın strukturunda yer alan elmi-tədqiqat institutlarının fəaliyyəti və onların töh-

çürülməsi zərurəti yaranmazdı. Təhsilin ən yüksək pillələri üzrə xarici ölkələrin müxtəlif nüfuzlu universitetlərində təhsil almağa maraq göstərən gənclərimiz də çoxdur. Bu da onların elmi biliklərə və beynəlxalq təcrübəyə can atdığına göstərir. Mən ümumiyyətlə, istedadlı, savadlı gənclərimizə diqqət və qayğı göstərməyin, onlar üçün ölkəmizdə hər cür imkanların yaradılmasının tərəfdarıyam. Xaricdə təhsil alanların respublikamıza dönüb xüsusilə, ən yeni sahələr üzrə inkişafa xidmət etməsi ölkəmizin inkişafı baxımından da çox əhəmiyyətlidir. Gənclərin elmə marağını artırmaq üçün müxtəlif yollar var ki, onlardan biri də maddi maraq, yeni stimullaşdırma məsələsidir. Müxtəlif elm sahələri üzrə müsabiqələr, olimpiadalar, bilik yarışlarına və s. geniş yer verilməlidir. Yekun nəticələrin qiymətləndirilməsi şəffaf, obyektiv, həm də həvəsləndirici olmasın, bu təşəbbüslərin də bir önəmi olmayacaq.

Bundan əlavə, gənclərə elmin praktiki tərəflərini göstərmək, onları real layihələrə cəlb etmək, kimya və digər elmlərin gündəlik həyatımızdakı tətbiqlərini vurğulamaq çox vacibdir.

Yekun olaraq qeyd edim ki, gənclərə həm maddi, həm də mədəni dəstək göstərməklə onların özlərini elm sahəsində reallaşdırmaları istiqamətində daha böyük nailiyyətlər əldə etməklə mümkündür.

- Bu gün Azərbaycanda alim və mütəxəssislərin əldə etdikləri nailiyyətlərin praktikada tətbiqi, daha dəqiq desək, elmin kommersiyalaşdırılması sahəsində də müəyyən problemlər var. Bu barədə fikrinizi və təkliflərinizi eşitmək istərdik.

Bilirsiniz ki, alim və mütəxəssislərin qazandıqları nailiyyətlərin praktikada tətbiqi, yəni elmin kommersiyalaşdırılması, həmin nailiyyətlərin əhəmiyyəti və perspektivləri ilə birbaşa bağlıdır. Əgər bu nailiyyət həqiqətən böyük elmi və ya texnoloji önəm kəsb edərsə, onun tətbiqi üçün müvafiq mexanizmlər yaradılmalı, mövcud qaydalara uyğun maliyyələşdirilməli və müəllifin, yəni alim və mütəxəssisin əməyi layiqincə qiymətləndirilməlidir. Bu, bütün dünyada belədir.

Ölkəmizdə bu sahədə bir sıra problemlərin olduğunu demək mümkündür. Əsas çətinliklərdən biri elmi nailiyyətlərin praktikada tətbiqi üçün lazımı infrastrukturun və resursların yetərli olmamasıdır. Düşünürəm ki, bu sahədə olan problemlərin həlli üçün elm və biznes arasında əlaqələrin gücləndirilməsi, investisiya və dəstək mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi, patent və müəllif hüquqlarının qorunması, eyni zamanda elmi nailiyyətlərin tanıtılması və tətbiqi sahəsində maarifləndirmə işlərinin aparılması son dərəcə vacibdir.

Lakin nəzərə almaq lazımdır ki, elmin kommersiyalaşdırılması təkə alimlərin deyil, sahibkarların və cəmiyyətin birgə fəaliyyəti ilə mümkün ola bilər. Təklif edilən mexanizmlərin düzgün tətbiqi bu sahədə ciddi irəliləyişlərə yol açar.

- Bəzən kimyanın cəmiyyətin, insanların həyatında rolu kifayət qədər qiymətləndirilmir. Hətta bu elmi dünyada böyük ekoloji problemlərin, bir çox xəstəliklərin yaranmasının əsas səbəbi hesab edilir. Lakin, eyni zamanda, bu gün bəşəriyyət kimyadan sağlamlıq ətraf mühit, unikal enerji mənbələri, effektiv dərman preparatları gözləyir. İstərdik ki, bu kimi mülahizələrə münasibət bildirəsiniz.

Bu sual olduqca geniş və çoxşaxəli mövzunu əhatə edir. Kimya elmi cəmiyyətin inkişafında əsas rol oynayır və onun təsir dairəsi olduqca genişdir. Həm fundamental, həm də tətbiqi

elm olaraq, kimya insan həyatının müxtəlif sahələrində mühüm dəyişikliklərə səbəb olmuşdur və olmaqdadır. Bu gün dəyə bilmərik ki, kimya elminin cəmiyyətdəki rolu yetərinə qiymətləndirilməyib. Əgər belə olsaydı, dünya miqyasında böyük sənaye şəhərləri, texnologiya mərkəzləri və müasir innovativ qurğular yaranmazdı. Kimya həm üzvi, həm də qeyri-üzvi istiqamətdə inkişaf etməklə yanaşı, texnologiya ilə sıx bağlı olan bir elm sahəsidir. Bu əlaqə neft-qaz sənayesindən tutmuş nanotexnologiyalara qədər müxtəlif istiqamətlərdə özünü göstərir. Burada səhiyyə, dərman preparatları və s. üzrə dünyada əldə edilən nailiyyətlər xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

Ekologiyaya gəlincə, müasir dövrdə dünya miqyasında "0" tullantı üzrə çox böyük beynəlxalq layihələr həyata keçirilib. Azərbaycanda hələ sovet dövründə, 50-ci illərin ortalarında akademik Murtuza Nağıyev xammaldan "0" tullantı ilə istifadə məqsədini daşıyan, son 2000 ildə kimya elminin nailiyyətlərindən sayılan "resirkulyasiya nəzəriyyəsi"ni yaratmışdı. Sumqayıt kimi kimya şəhəri olan respublikada ekoloji problemlər artıq 1960-ci illərdən gündəmdə idi. Azərbaycanlı akademik M.Nağıyev böyük uzaqgörənliklə deyirdi ki: "Elmi-texniki inqilab o səviyyəyə çatmışdır ki, hər kəs Yeri gözünlün qabağında canlandırdığında belə, orada dənizlərin, okeanların və qurunun imkanlarını necə tükəndiyini dərk edərək, məhz insanların yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsəvvürünə gətirə bilər. Vaxtdır, biz dərinəndən anlamalıyıq ki, hamımız Yer - çox da böyük olmayan kosmik gəminin səmimiyyəti və bizim tələm-təkləməz məhz insanın yüzlərlə təşkilatsız fəaliyyəti nəticəsində onun sakinlərinin həyatı təhlükəyə məruz salındığını təsə

Gəncə Bölməsində akademik Maqsud Əliyevin 100 illiyinə həsr edilən beynəlxalq konfrans

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası, Elm və Təhsil Nazirliyinin Fizika İnstitutu və Akademiyanın Gəncə Bölməsi tərəfindən görkəmli fizik alim, Əməkdar elm xadimi, akademik Maqsud Əliyevin 100 illiyinə həsr olunmuş "Fizikanın aktual problemləri" mövzusunda beynəlxalq elmi konfrans keçirilib.

Nüfuzlu elmi tədbirə Azərbaycan və MDB ölkələrinin elmi tədqiqat və ali təhsil ocaqlarını təmsil edən fizik alimlər qatılıblar.

Konfransın iştirakçıları Ulu Öndər Heydər Əliyevin Gəncənin mərkəzi meydanındakı abidəsini ziyarət edərək, onun önünə güllər qoymağa, müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusunun xatirəsinə ehtiramlarını bildiriblər.

Sonra konfransın keçirildiyi AMEA-nın Gəncə Bölməsinin böyük akt salonunun önündə görkəmli alimin həyatı, onun Azərbaycanı dünyaya elminə göstərdiyi xidmətlərdən bəhs edən sərğiyə baxış keçirilib.

Konfransın başlanğıcında Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib, vətən torpaqlarının bütövlüyü uğrunda canlarından keçən şəhidlərin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

İştirakçıların diqqətinə akademik Maqsud Əliyevin həyat və fəaliyyəti haqda bioqrafik videoçarx təqdim olunub.

Beynəlxalq elmi konfransı giriş sözü ilə açan AMEA-nın Gəncə Bölməsinin sədri, akademik Fuad Əliyev konfransın iştirakçıları arasında görkəmli alim Maqsud Əliyevin yaratdığı Azərbaycan yarımkeçiricilər elmi məktəbinin ardıcılıqlarından danışdı.

O, akademik Maqsud Əliyevin adı və əziz xatirəsinin Gəncənin elmi mühiti, bu şəhərdə çalışan alimlər tərəfindən xüsusi rəğbətlə yad edildiyini vurğulayaraq, qeyd edib ki, respublikamızın ikinci şəhərində çoxşaxəli elmi mərkəzin yaranması, burada aparılacaq tədqiqat istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi, hətta onun üçün böyük binanın seçilməsi məsələlərinin reallaşmasında Maqsud müəllimin də həlledici rolu olub.

Beynəlxalq konfransı idarə edən, ETN-nin Fizika İnstitutunun baş direktoru, AMEA-nın akademik-katibi, akademik Arif Həşimov öz çıxışında konfrans iştirakçıların, hər bir yaxşı işin başlanğıcında olduğu kimi, dövlətçiliyimizin banisi, Azərbaycanın siyasi, iqtisadi, ictimai, eləcə də elmi tərəqqisi strategiyasının əsaslarını müəyyənləşdirən Ulu Öndər Heydər Əliyevin Gəncə şəhərinin baş meydanında ucaldılmış abidəsini ziyarət etdiklərini bu böyük şəxsiyyətin adı və əməllərinə minnətdarlıq hissi ilə bağlı olduğunu vurğulayıb.

Akademik Arif Həşimov Azərbaycan fizika elminin nəhəng simalarından olan Maqsud Əliyevin 100 illiyinə həsr edilən konfransda bu böyük alimin elmimizə və cəmiyyətimizə verdiyi sanballı töhfələrin xarakterinə və miqyasına uyğun gələn aktual tədqiqat istiqamətlərinin müzakirə predmeti olacağına inandığını bildirdi.

Gəncə şəhər İcra Hakimiyyətinin şöbə müdiri Yadigar Bədəlov, ETN-nin Fizika İnstitutunun Qeyri-kristallik yarımkeçiricilərin fizikası laboratoriyasının rəhbəri, fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, professor, AMEA-nın müxbir üzvü Səlimə Mehdiyeva, Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin rektoru texnika elmləri namizədi, dosent Zəfər Qurbanov, Azərbaycan Texnologiya Universitetinin rektoru, dosent Yaşar Ömərov, Gəncə Dövlət Universitetinin prorektoru, iqtisad elmləri üzrə fəlsəfə doktoru Şahin Xurşudov və başqaları çıxış edərək akademik Maqsud Əliyevin tədqiqatlarının elmimiz üçün əhəmiyyətindən danışdılar.

Akademik Maqsud Əliyevin yaxın qohumu Xanlar Məmmədov alimin elmi, ictimai fəaliyyətinə və onun şəxsiyyətinə böyük həssaslıq nümayiş etdirərək, bu mötəbər elmi forumun təşkilinə görə AMEA-ya, ETN Fizika İnstitutuna, AMEA-nın Gəncə Bölməsinə, bu qurumların rəhbərliyinə alimin ailəsi adından minnətdarlıq bildirdi.

Üç günlük beynəlxalq konfrans bölmə iclasları ilə davam etdirilib.

Naxçıvan Bölməsində professor Məsud Əfəndiyevlə görüş

Dünya Azərbaycanlı Alimlər Birliyinin sədri, professor Məsud Əfəndiyev AMEA-nın Naxçıvan Bölməsinin qonağı olub.

Naxçıvan Bölməsi kollektivinin iştirakı ilə keçirilən görüşdə Bölmənin sədri, akademik İsmayıl Hacıyev çıxış edərək qonağı salamlayıb. Azərbaycanlı alimlərin dünya elminə verdikləri töhfələri yüksək qiymətləndirən akademik qeyd edib ki, xaricdə yaşayan hər bir azərbaycanlı alim elmlə yanaşı, həm də öz vətənini, xalqını uğurla təmsil edir.

Ölkədən kənar yaşayan Azərbaycan alimləri ilə görüşlərin, onların fikir və tövsiyələrinin xüsusilə gənc nəsil üçün müsbət təsirlərini vurğulayan İsmayıl Hacıyev əvvəlcə qonağı kollektivə təqdim edib.

Bildirilib ki, Məsud Əfəndiyev Almaniyada yaşayan azərbaycanlı riyaziyyatçı professorudur. O, Almaniya hökumətinin təsis etdiyi dünya elmində ən yüksək təltiflərdən sayılan "Aleksander fon Humboldt" mükafatını almış ilk azərbaycanlıdır. Alim Almaniyanın müxtəlif universitetlərində, o cümlədən Münhen, Ştutqart Berlin universitetlərində dərs deyib. Alim Dünya Azərbaycanlı Alimlər Birliyinin yaradılmasının təşəbbüskarı və rəhbəri, çoxsaylı elmi əsər və araşdırmalar haqqında qonağı bilgiləndirib, sonda qonağa kitab hədiyyə edib.

Yığınaqda çıxış edən professor Məsud Əfəndiyev Naxçıvana gəlişinin məqsədindən danışaraq, Almaniyada yaşayıb fəaliyyət göstərən azərbaycanlı alimlərlə bağlı bəzi statistik göstəriciləri diqqətə çatdırıb. Ölkədən kənar yaşayan azərbaycanlı alimlərin təşkilatlanması və əlaqələrinin genişləndirilməsi məqsədilə təsis olunmuş Dünya Azərbaycanlı Alimlər Birliyi barədə məlumat verib. Xoş təəssüratlarını iştirakçılarla paylaşıb.

Sonda alim ona ünvanlanan sualları cavablandırıb.

Professor həm də bölmə alimlərinin nəşr olunmuş əsərlərindən ibarət sərğiyə ilə tanış olub, öz təəssüratlarını bölüşüb.

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının və AMEA Azad Həmkarlar İttifaqının birgə təşkilatçılığı ilə tədbir

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının və AMEA Azad Həmkarlar İttifaqının birgə təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyasında "Azərbaycan gəncliyi və Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili: ekoloji problemlər, süni intellekt və fəlsəfə" adlı kitabın təqdimatı keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Azərbaycan Respublikasında 2024-cü ilin "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan olunmasına dair 25 dekabr 2023-cü il tarixli Sərəncamından irəli gələn vəzifələrə uyğun olaraq Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Azad Həmkarlar İttifaqının tədbirlər planına daxil edilmiş gənc alimlərin elmi əsərlərindən ibarət "Azərbaycan gəncliyi və Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili: ekoloji problemlər, süni intellekt və fəlsəfə" adlı kitabın təqdimatı və Yaşıl dünya naminə həmrəylik ilinə həsr olunmuş yekun tədbirində ilk olaraq Dövlət Himni səsləndirilib, vətən uğrunda canından keçmiş şəhidlərimizin və Ulu öndər Heydər Əliyevin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Tədbirdə Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası sədrinin müşaviri Orxan Ərəbov, AMEA Azad

Həmkarlar İttifaqının sədri s.e.ü.f.d., dosent Sənan Həsənov, AMEA-nın müxbir üzvü Elşad Qurbanov, Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyasının rektor vəzifəsini müvəqqəti icra edən i.ü.f.d., dosent Nürəngiz Mikayılova, AMEA-nın Gəncə Alim və Mütəxəssislər Şurasının sədri k.ü.f.d., dosent Elmira Babayeva, AMEA-nın elmi institutlarının gənc alim və mütəxəssislər şuralarının sədrləri, AMEA-nın strukturuna daxil olan Həmkarlar Təşkilatlarının sədrləri, YAP ərazi təşkilatlarının sədrləri və Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyasının müəllim və tələbə kollektivi iştirak ediblər.

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası sədrinin müşaviri Orxan Ərəbov giriş nitqi ilə rəhbərlik adından iştirakçıları salamlayıb AHİK-in və ona üzv olan təşkilatların "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili"ne həsr olunmuş tədbirlərinin əhəmiyyətinə nəzər yetirib. Cənab Prezident İlham Əliyevin tövsiyə və tapşırıqlarından irəli gələn vəzifələrin şəffaflıqla yerinə yetirilməsi istiqamətində uğurlu addımları önə çəkən nitqi 2024-cü ilin AHİK-in fəaliyyət istiqamətlərində əlaqədar yeniliklərə yadda qalmasını diqqətə çatdırıb. Qarşıya qoyulmuş vəzifələrin üzv təşkilatlarla koordinasiya edilməklə həyata keçirilməsini təqdirdə

layiq hal kimi qiymətləndirib. AHİK sədri Sahib Məmmədov tərəfindən bu istiqamətin əsas fəaliyyət proqramı kimi Həmkarlar İttifaqlarının qarşısında qoyulduğunu bildirdi.

Sonra "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili"ne həsr olunmuş videoçarx nümayiş etdirilib, nəşr olunmuş kitabın elmi-ictimai, sosial və siyasi əhəmiyyətinə dair çıxışlar və məruzələr dinlənilib.

Çıxış edən AMEA-nın müxbir üzvü, BDU-nun professoru Elşad Qurbanov müasir dövrün ekoloji problemlərinə, təbiət və cəmiyyət münasibətlərinə dair reallıqların uzlaşdırılmasına dair təhlillər aparıb. Ekoloji tarazlığın pozulmasının qarşısının alınmasında elmi biliklərin roluna diqqət çəkib. Azərbaycanın bu sahədə qarşıya qoyduğu hədəfləri təhlil edib.

Sonra AMEA Azad Həmkarlar İttifaqının sədri, s.e.ü.f.d., dosent Sənan Həsənov belə bir tədqiqat işinin ərşəyə gəlməsinə olan zərurəti və cənab Prezident İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamından irəli gələn vəzifələr kontekstində şərh etdi. Bu Sərəncamın gənc alim və tədqiqatçıların fikirlərinə və elmi biliklərinə yol açdığını bildirdi. Bu gün qlobal təhdidlərin fonunda narahat dünyamızda Prezident İlham Əliyevin sabit dünya üçün misilsiz xidmətlərinin elmi əsaslarla tədqiqata cəlb edilməsinin vacibliyini vurğulayıb. Kitabın bu çağırışlara samballı töhfə olmasına dair fikirlərini əsaslandırıb.

Tədbir çıxışlarla davam etdirilib. İştirakçılar bir daha Prezident İlham Əliyevin ətrafında sıx birlişdiklərini və dövlətçiliyimiz naminə həmişə onun yanında olduqlarını bəyan ediblər. Eyni zamanda kitabın ərşəyə gəlməsinə və onun təbliğinə yaradılan imkanlara görə Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının rəhbərliyinə təşəkkürlərini ifadə ediblər.

Türkiyənin aparıcı universitetləri ilə elmi əlaqələr genişləndirilir

Elm və Təhsil Nazirliyinin akademik Əli Quliyev adına Aşqarlar Kimyası İnstitutunun Üzvi birləşmələrin və kompozisiyaların analizi və fiziki-kimyəvi tədqiqat laboratoriyasının müdiri, k.ü.f.d. Mənsurə Hüseynova 10-14 dekabr 2024-cü il tarixlərində müştərək beynəlxalq əməkdaşlıq çərçivəsində Türkiyənin aparıcı universitetləri olan Marmara Universiteti, Gəbzə Texnik Universiteti, Bezmialəm Vakıf Universiteti və NBUAM-Nanotexnologiya və Biomazəmələr Uyqulama və Araşdırma Mərkəzində elmi ezamiyyətdə olub.

Alim Marmara Universitetinin Kimya bölümü dekanı Prof. Dr. Ali Rza Özkaya və Türkiyə Kimya Dərnəyi Başkanı Prof. Dr. Bahattin Yalçınla, Gəbzə Texnik Universitetinin rektor müavini Prof. Dr. Mahmut Durmuşla, Bezmialəm Vakıf Universitetinin Kimya bölümü dekanı Prof. Dr. Gülşat Topçu, NBUAM-Nanotexnologiya və Biomazəmələr Uyqulama və Araşdırma Mərkəzinin rəhbəri prof. dr. Oğuzhan Gündüzle görüşlər keçirib və tərəflər arasında birgə tədqiqatlar və həyata keçirilə biləcək elmi layihə məsələlərini müzakirə ediblər.

M.Hüseynova ezamiyyət müddətində adıçəkilən universitetlərin laboratoriyalarında aparılan müasir tədqiqatlarla da yaxından tanış olub. Gənc laboratoriya müdiri eyni zamanda İstanbul Cərrahpaşa Universitetində keçirilmiş "En-Chem/SS- Yenilənə bilən Enerji" yaşıl kimya konfransında iştirak edib.

"Folklorda arxaik motivləşmə: möcüzəli doğuluş" adlı monoqrafiya işıq üzünə görüb

AMEA-nın Folklor İnstitutunun Dədə Qorqud şöbəsinin aparıcı elmi işçisi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Xalidə Şaiq qızı Məmmədovanın müəllifi olduğu "Folklorda arxaik motivləşmə: möcüzəli doğuluş" adlı monoqrafiya çapdan çıxıb.

Kitabda Azərbaycan folklorşünaslığında ilk dəfə olaraq möcüzəli doğuluş motivi sistemli və ehatəli şəkildə araşdırılmaya cəlb olunub. Tədqiqat işi möcüzəli doğuluş motivinin epik, lirik, dramatik folklorun əsas janrları çərçivəsində öyrənilməsinə həsr olunmuş ilk araşdırma hesab edilir. "Elm və təhsil" nəşriyyatında işıq üzünə görən 208 səhifəlik monoqrafiyanın elmi redaktoru və "Ön söz" müəllifi filologiya elmləri doktoru, professor Ramazan Qafarlıdır.

Azərbaycan tarixində iz qoyan şəxsiyyətlərə borcumuzdur bu ehtiram

Bir müddət nə oxuya, nə də yazı bildim. Çox darıxdım. İxtisasının kamil blicisi, gözəl ziyalı doktor Xəlil Hüseynov deyirdi: "Atam, səbr et, hər şey yaxşı olacaq".

Həkimin dediyi kimi də oldu. Az sonra mütaliə etməyə başladım. İlk oxuduğum "Qobustan" dərgisinin baş redaktoru Pərvinin başıbaşa verdiyi Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin 90 illiyinə həsr olunmuş sayı və yazı sayı oldu. Görkəmli yazıçı və şairlərimizin, incəsənət xadimlərinin maraqla oxuduğum yazılarından çox şey əxz etdim, biliyimi zənginləşdirdim. Yazılar rəngarəngliyi, benzersizliyi ilə diqqətimi cəlb etdi.

Qənaətim budur ki, "Qobustan" mədəniyyətimizə, o cümlədən də ədəbiyyatımıza ləyaqətlə xidmət edir.

Fərid Hüseynin Türkiyənin tanınmış ədiblərinin dəfn olunduğu "Asiyan qəbiristanlığından reportaj" yazısı məni çox düşündürdü.

ZÜBEYDƏ XANIM

1934-cü ildə Sovet yazıçılarının I Ümumiitifaq qurultayı çağırılmışdı.

Qurultaya Sovet İttifaqında yaşayan hər xalq öz milli ədəbiyyatının tarixi haqqında hesablaşmalı gəlmişdi.

Azərbaycan ədəbiyyatı haqqında Məmməd Kazım Ələkbərlinin məruzə etdi. Məruzəçi yazılı ədəbiyyatımızın mənşəyindən bəhs edərək İftixar ilə forum iştirakçılarına məlumat verdi ki, yazılı

Harun ər-Rəşidin azərbaycanlı arvadı Zübeydə Xatunun məqbərəsi

Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi VIII əsrdən, Zübeydə Xatun (Zübeydənin məzarının sanduqçasında yazılıb: "Zübeydə xanımın qəbri"). Odur ki, biz Zübeydə xanım yazacağıq - Q.P.) səhnəyə çıxması ilə başlayır. Bu şairə türk, ərəb və fars dillərində əsərlər yaradıb və Azərbaycan ədəbiyyatında fəxri bir yer tutub...

Zübeydə xanım azərbaycanlı olub, əsərlərini də başlıca olaraq türkçə yazmışdır (1930-cu illərin sonlarına qədər dilimiz türk dili adlanırdı - Q.P.).

Zübeydə xanım kim idi? Zübeydə xanım Harun ər-Rəşidin sevimli arvadı idi. Onun Harun ər-Rəşidin azərbaycanlı arvadı olması və şairliyini bir çox mənbələr təsdiqləyir. Zübeydənin əsl adı Ümmətül Əzizə (millət-in əzizi) olmuşdur.

Uşaqlıqda babası onu oynadanda "Ya Zübeydə" deyərmiş. Zübeydə ərəb sözdür. Bu ləqəb ona əsrarəngiz gözəlliyinə və incəliyinə görə verilib. O, elə bu ləqəblə tanınıb.

Harun ər-Rəşid Zübeydə xanımın hicri-qəməri 165-ci ildə (miladi - 781-ci il) evləndi.

Harun ər-Rəşid 809-cu ildə Orta Asiyada Refi ibn Leysin başçılığı ilə başlamış üsyan əleyhinə hərbi səfər zamanı vəfat etmiş, Zübeydə xanım dul qalmışdı.

Zübeydə xanım hicri 216-cı ildə, camadülaxır ayında (miladi 831-ci il) Bağdadda vəfat etmiş və orada dəfn olunmuşdur.

Zübeydə xanım Bağdad, Təbriz, Məkkə, Mədinə və bir çox başqa yerlərdə çoxlu sayda abadlıq işləri görmüşdür.

Əsrarəngiz gözəlliyi və xeyirxahlığı ilə məşhur idi. Maraqlıdır ki, Azərbaycanda gözəlliklərinə və xeyirxah əməllərinə görə əhalinin hörmətini

qazanmış hökmdar xanımlarına Zübeydə ləqəbi verilmiş, Mənüçöhrün, onun oğlu Axsitanın xanımları, Cahən Pəhləvanın arvadlarından biri, Fətəli şahın qızı "Zübeydə" ləqəbini daşımışlar.

Xaqani və Nizami Zübeydə xanımı vəsf etmişlər. Xaqani şeirlərinin birində "Səni əlaçılıqda Zübeydə adlandırmışam. O Zübeydə ki, bəxt və xoşbəxtliyindən Kəbə üçün qızıdan qayrılmış sərv ərmağan edib" yazmışdır.

Nizami isə onu belə vəsf etmişdir:

*Hər meyvanın adına əncir deməzlər
Hər bir dul qadın Zübeydə olmaz.*

Göründüyü kimi Zübeydə xanımın adı və ləyaqəti özündən sonra gələn dahi şairlərin və elm adamlarının əsərlərində mərifət sahibi, yoxsullara səxavətini əsirgəməyən ərmağan xanım kimi hörmətlə xatırlanıb.

Zübeydə xanım və dahi Nəsirəddin Tusi ilə bağlı Bağdadda baş vermiş bir hadisəni də oxucuların diqqətinə çatdırıram. Mənbələr belə nəql edir:

"Hicrətdən 433 il (miladi 1041-ci il) keçəndən sonra Bağdadda böyük bir toqquşma baş verib. Bu hadisədə (taqribən 1663-cü ildə) Zübeydənin qəbri, Şeyx Tusinin kitabları və onun dərs dediyi kürsü və şie məzhəbinin bəzi əsərləri yandırılıb".

Nəsirəddin Tusi haqqında yazılanlar inandırıcıdır ("Nəsirəddin Tusi" öçerkimizə baxın).

Zübeydə xanım haqqında deyilənlərə inanmaq olmur. Xalq arasında böyük hörmət və nüfuzu olan Zübeydə xanımın məzarına ola bilsin ki, azərbaycanlı olduğuna görə toxunublar.

Onu da bilmək maraqlıdır ki, Bağdadda ən qədim abidə Zübeydə xanımın məqbərəsidir. Məqbərəni miladi 1190-cı ildə Zümrüd xanım tikdirib.

Bir Allah bilir ki, baxımsız bir yerdə, ətrafında sarıflar (palçıq evlər) olan məqbərəyə girmək üçün dörd saatdan artıq vaxt itirdim. Guya qapının açarı tapılmırdı. Nəhayət, böyük məbləğ hesabına istədiyimə nail oldum. Ərəblərin məqbərəyə laqeyd münasibəti, bəlkə də Zübeydənin azərbaycanlı qızı olması ilə bağlıdır.

Zübeydə xanımın türbəsinin və tanınan şəklini çəkmək mümkün oldu.

Türbənin üstündə yazılmışdır: "Bu, Zübeydə xanımın qəbridir. Hicrinin 216-cı ilində camadül axır ayında dünyasını dəyişib".

Hörmətli oxucu, məqaləni yazarkən professor Nizaməddin Şəmsizadənin Zübeydə xanımına həsr etdiyi məqaləsindən qədərincə istifadə etdiyimi müəllifə minnətdarlıqla qeyd etməyi borc bildim.

NƏSİRƏDDİN TUSI (1201-1274)

Dahi Azərbaycan alimi və şairi Nəsirəddin Tusi fitri istedadı, ağılı, zəkası, təkəkkürü sayəsində çox erkən məşhurlaşmış, müasirlərinin diqqətini cəlb etmişdi. Qaynaqlardan məlumdur ki, Qoqlistan (Kuhistan) hakimi Nəsirəddin Möhtəşəm Tusini saraya dəvət etmiş, onunla görüşmüşdür. Mənbələrdən o da məlumdur ki, Nəsirəddin Tusi xəlifəyə qəsədə ithaf edib məktubla onu gön-

Görəsən çoxmu ziyalımız bilir Harun ər-Rəşidin azərbaycanlı arvadı, Azərbaycanın ilk şairə qızı Zübeydə xanımın məqbərəsi, dahi Azərbaycan alimi və şairi Nəsirəddin Tusinin qəbri haradadır?

Əsrarəngiz poeziyası ilə Azərbaycan dilini hakim ərəb-fars dilləri səviyyəsinə qaldıran, anadan olmasının 600 illiyi ərəfəsində Xalq şairi Rəsul Rzanın üzə çıxardığı Nəsiminin qəbri haradadır?, Füzulinin nəşi torpağa harada tapşılıb? Çağdaşlarımız - Xalq şairləri və yazıçılarımız Osman Sarıvəlli, Nigar Rəfibəyli, Hüseyn Arif, Əzizə Cəfərzadə, Mövlud Süleymanlı harada dəfn olunublar?

Bu düşüncələrlə xalqımızın qürur duyduğu övladlarına ehtiramla tədqiqatlar aparmaq qərarına gəldim.

Bu yazımızda Zübeydə xanım və Nəsirəddin Tusidən bəhs edəcəyik.

dərmişdi. Lakin məktub Abbasilərin vəzir Müeyyeddin ibn İqliminin əlinə keçir. O, qısqıncılıq səbəbindən məktubu xəlifəyə çatdırmır. Hələ bu az imiş kimi, Nəsirəddin Möhtəşəm məktub yazaraq bu işdən onu xəbərdar edir və tapşırır ki, Tusiyə nəzarət etsin.

Nəsirəddin Möhtəşəm məktubu alan kimi Tusini həbs etdirir və Ələmut qalasına saldırır. Tusi Ələmutda çox ağır zindan həyatı keçirir. Monqol sərkərdəsi Hülakü xan Ələmut qalasını aldıqdan sonra Nəsirəddin Tusini azad etdirir. Söhbət zamanı Hülakü xan onun ağıllı, savadlı və müdrik olduğunu şahidi olur. Xan əvvəlcə Tusiyə məsləhətçi, sonralar isə vəzir olmağı təklif edir. Nəsirəddin Tusi Hülakü xanın təklifinə ona görə razı olur ki, onun köməyi ilə Marağa rəsədxanasını tikdirsin. Tusinin planı baş tutdu və 1259-cu ildə Marağa rəsədxanası tikildi. Tusi, eyni zamanda minlərlə günahsız adamı, sənətkar və alimləri monqol qılıncından xilas etdi.

Hülakü xan 1258-ci ildə Bağdadı tutdu və 500 ildən artıq hökm sürən Abbasilər sülaləsinə son qoydu.

Hülakü xanın Bağdadı istila edib xilafətə son qoymasında, Bağdad və ətəraf şəhərlərin Azərbaycanın əyalətinə çevrilərək Təbrizə tabe edilməsində ərəblər Nəsirəddin Tusini günahlandırdılar və onu heç vaxt bağışlamadılar.

Nəsirəddin Tusinin türbəsi

Aşağıdakı fakt deyilənlərə dayaq olur:

"Hicrətdən dörd yüz otuz üç il keçəndən sonra (miladi 1041-ci il) Bağdadda sünni və şieilərin arasında böyük bir toqquşma baş verib. Bu hadisədə (miladi 1663-cü il) Ali Biyənin və Zübeydənin qəbri, Şeyx Tusinin kitabları və onun dərs dediyi kürsü və şie məzhəblərinin bəzi əsərləri yandırılıb (Bax: Məhəmmədəli Müderris. Reyhanətül ədəb. II cild, 2-ci çapı. Təbriz, 1357, s.360)".

Güman ki, Nəsirəddin Tusini müqəddəs yerdə - məsciddə dəfn olunduğuna görə məzarına toxunmamışdılar. Lakin böyük alimin harada dəfn olduğunu gizləyirdilər.

Tusi hansı məsciddə dəfn olunmuşdu? Azərbaycan Sovet Ensiklopediyasında yazılıb: "Nəsirəddin Tusi" Bağdad səfəri zamanı vəfat etmiş "Cəlil Məscidi"ndə dəfn olunmuşdur" (VII cild, 1983, s.231-232).

Mələmdür ki, mən uzun müddət İraqda işləmişəm. İşimin xüsusiyyəti elə olub ki, ölkəni qarış-qarış gəzmişəm. Nə qədər soruşsam da "Cəlil Məscidi"ni və onun yerini bilən olmayıb.

2001-ci il aprelin sonlarında 16 yaşılı oğlum Muradı həyat yoldaşımın əhdini və arzusunu yerinə yetirərək İraqa - müqəddəs yerlərə aparmışdım. Avtobus tutmuşdum. Akademik Bəkir Nəbiyev, professor İsafril İsafrilov, folklorşünas alim Ağalar Mirzə və qudam, professor Sirus Abbasbəyli də bizə yol yoldaşı olmuşdular.

Bağdadda elə oldu ki, Bəkir müəllimlə Kazimiyyə "Cümə Məscidi"ni ziyarət edərkən, azərbaycanca danışdığımızı eşidən bir nəfər bizə yaxınlaşdı. İraq türkmənlərindən idi. Dedi ki, burada böyük aliminiz uyuyur. Bəkir müəllimlə mənə yol göstərdi. Ürəyim döyünürdü. Nəsirəddin Tusi İmam Museyi Kazimin sağ tərəfində qadınlar üçün ayrılmış cinahda imiş. "Əl çirki" böyük məbləğ pulun hesabına məqbərənin və alimin məzarının şəklini çəkməyə icazə aldım.

Beləliklə, Nəsirəddin Tusinin harada dəfn olunduğu 700 ildən sonra aşkar oldu.

Bu, tələdən gələn qismət idi. Nəsirəddin Tusinin qəbrinin üstündə yazılmışdır: "Bu, Şeyx, Xoca Nəsirəddin Ət-Tusi Məhəmməd bin Məhəmməd əl-Nəsənin türbəsidir. Tusi 597-ci hicri ilinin camadül ulla ayının 11-də, (miladi 18 fevral 1201-ci il) şənbə günü, sübh çağında anadan olub. 672-ci hicri ilinin zülhəccə ayının 18-də (miladi 25 iyun 1274-cü il) bazar ertəsi, axşamcağı dünyasını dəyişib.

Heyif sənə Nəsirəddin Tusi!"

Səyyid Hibəddin əş-Şəhristani

Burada Nəsirəddin Tusi ilə bağlı təəssüf doğuran bir məsələni oxucuların diqqətinə çatdırmaq borc bilərəm.

Baxmayaraq ki, 2001-ci il mayın 18-də "Ədəbiyyat qəzetində" və "Bu sevda ölüncədi" kitabında (Bakı, "Oskar", 2001, s.190-191) çap olunan "Bağdaddan yeni töhfə ilə" məqaləmdə Nəsirəddin Tusinin Bağdadda "Kazimiyyə Cümə Məscidi"ndə dəfn olunduğunu, məqbərəsinin və məzarının orada olduğunu qürurla yazmışdım, "Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi" üçün Nəsirəddin Tusi haqqında öçerk yazan həmkarım Çingiz Sadıxov mətbuatı izləmədiyindən yazmışdır: "Tusi 1274-cü ilin iyun ayında Bağdadda xəstələnərək vəfat edib və orada da dəfn edilib" (Bax: 6 cildlik "Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi", III cild, 2009, s.133 və 10 cildlik "Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi", III cild, 2020, s.185).

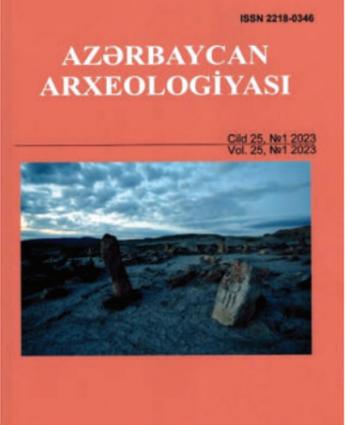
Beləliklə, gələcək tədqiqatçılar böyük alimin məqbərəsinin və qəbrinin yerini bilməkdən məhrum olmuşlar.

Hörmətli oxucu, dahi Nəsirəddin Tusi haqqında yazımı təəssüf doğuran notlarla deyil, dünya şöhrətli alimin bütün zamanlar üçün örnək olan hikmətli kəlamı ilə bitirirəm: "Mənim üçün səadət dərs günü və eyşü şadlıq gecəsi mütaliə gecəsidir".

Gözənfər PAŞAYEV
AMEA Nizami Gəncəvi adına
Ədəbiyyat İnstitutu,
filologiya elmləri doktoru,
professor, Əməkdar elm xadimi

Azərbaycanda
epiqrafika elminin
təşəkkül tarixinə dair
məqalə çapdan çıxıb

AMEA-nın Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun Numizmatika və epiqrafika şöbəsinin elmi işçisi Sədaqət Məmmədlinin "Azərbaycanda epiqrafika elminin təşəkkül tarixindən" adlı məqaləsi Xəzər Universitetinin "Azərbaycan arxeologiyası" jurnalında işıq üzü görüb.

Məqalədə qeyd olunur ki, Azərbaycanda epiqrafik nümunələrin öyrənilməsi XIX əsrin əvvəllərinə təsadüf edir. Orta əsrlər dövrünü araşdıran bir çox görkəmli alimlərimizin əsərlərində arxeoloji qazıntılardan aşkara çıxarılan materialların istehsal üsulları, təsnifatı, bədii tərtibatı, forması, dulusçuluq sənətinin özəllikləri, istifadə məqsədi, istehsal texnologiyası haqqında geniş məlumatlara rast gəlinir. Ümumiyyətlə, XIX əsrin 30-cu illərində Qafqazın, o cümlədən, Azərbaycanın İslam epiqrafik abidələrinin öyrənilməsinə yerli alimlərlə yanaşı, xarici şərqşünas alimlərin də böyük rolu olmuşdur.

Məqalədə vurğulan ki, Qafqazın tarixini özündə əks etdirən bir çox əsərin müəllifi olmuş A.L.Yakobson, V.N.Leviatov, V.V.Bartold, P.S.Savelyev, V.V.Qriqoryev, İ.N.Berezin, L.I.Lavrov, A.A.Kunik və digərləri öz əsərlərində Azərbaycan abidələrinə adlı epiqrafik yazıların təhlilini veriblər. A.A.İvanov, L.T.Gözəlyan, L.M.Melikset-Bekov kimi bir sıra əcnebi alimlər isə öz məqalələrində Azərbaycanın Orta əsr epiqrafik nümunələrini "İran və Hindistanın maddi mədəniyyət nümunələri" kimi göstəriblər. Müəllif qeyd edir ki, Azərbaycanın müxtəlif bölgələrindən olan mahir sənətkarların yaratdıqları nadir maddi-mədəniyyət nümunələri bu gün də dünyanın nüfuzlu muzeylərində mühafizə olunur.

Gənc epiqraf, həmçinin Azərbaycanın epiqrafik abidələrinin araşdırılmasında xüsusilə ilk qadın epiqrafçı-alim Məşədixanım Nemətin roluna toxunub, onun VI cildə "Azərbaycanın epiqrafik abidələri toplusu" adlı əsərinin epiqrafik abidələrin öyrənilməsi sahəsində mühüm əhəmiyyətə malik olduğunu vurğulayıb.

Bundan əlavə, son dövrlərdə Azərbaycanın müxtəlif ərəzilərində aparılmış arxeoloji qazıntı işləri zamanı bir sıra epiqrafik abidələrin də aşkar edilərək tədqiqata cəlb olunduğu məqalədə əksini tapıb.

Redaksiya heyəti:

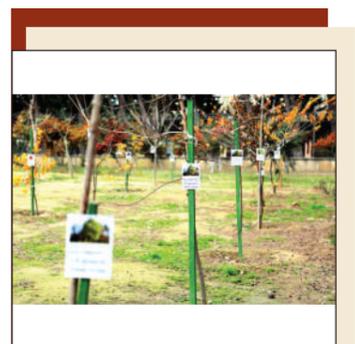
İsa Həbibbəyli, Dilqəm Tağıyev, İbrahim Quliyev, Nərgiz Paşayeva, Rasim Əliquliyev, Tofiq Nağıyev, İradə Hüseynova, Gövhər Baxşəliyeva, Arif Həşimov, Cəmil Əliyev, İsmayıl Hacıyev, Fuad Əliyev

Baş redaktor: Ağahüseyn Şükürov

Ünvan: AZ 1001, Bakı, İstiqlaliyyət küçəsi 30.
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Reyaset Heyəti

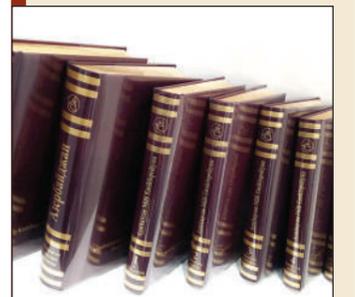
e-mail: elm.nauka.gazet@gmail.com

Tiraj: 2000

Вклад гостей в "зеленый" год

стр. 10 ⇨

Новые обязанности и задачи

стр. 10 ⇨

В защиту тюркского наследия

Азербайджан считает межкультурный диалог глобальным приоритетом

В штаб-квартире UNESCO по инициативе национальных комиссий по делам UNESCO Азербайджана, Казахстана, Кыргызстана, Турции, Узбекистана, Туркменистана и Венгрии завершилась международная конференция "Картинирование мира в лексикографии: 950-летие "Дивани лугат ат-тюрк", организованная Международным фондом тюркской культуры и наследия.

В своем выступлении на конференции генеральный секретарь Национальной комиссии Азербайджана по делам UNESCO Сеймур Фаталиев отметил, что как страна, богатая наследием, обычаями и традициями, Азербайджан считает межкультурный диалог глобальным приоритетом.

"Первый вице-президент Азербайджанской Республики, президент Фонда Гейдара Алиева Мехрибан Алиева приложила исключительные усилия в области пропаганды ценностей UNESCO, сохранения всемирного наследия, восстановления исторических памятников, развития межкультурного диалога, - подчеркнул С.Фаталиев. - Эти инициативы демонстрируют тесную взаимосвязь целей и ценностей народов с их историей, богатым культурным наследием и международным признанием. Сохранение тюркского наследия и укрепление единства остается ключевым приоритетом внешней политики Азербайджана. В этой связи хочу напомнить высказывание Президента Азербайджанской Республики Ильхама Алиева: "Тюркский мир - это наша семья!"

Сохраняя культурную самобытность

Модератором международной конференции был постоянный представитель Азербайджана при UNESCO Эльман Абдуллаев. Он отметил, что в этом году отмечается юбилей бессмертного наследия Махмуда Кашгари, это - праздник богатого языка и культурного наследия тюркского мира: "Решение о праздновании юбилея в очередной раз подчеркивает значение охраны

культурных ценностей, являющихся общим наследием человечества, и свидетельствует о готовности UNESCO поддерживать инициативы, направленные на продвижение и сохранение языковой и культурной самобытности".

Целью конференции было доведение до мировой общественности значимости монументального труда, созданного Махмудом Кашгари в XI веке, подчеркивание его актуальности в современный период и продвижение инициатив по передаче этого наследия следующим поколениям.

Энциклопедия тюркских народов

Выступая на церемонии открытия, президент Фонда тюркской культуры и наследия Актоты Раимкулова рассказала о важности празднования 950-летнего юбилея одного из ценнейших образцов общетюркского культурного наследия "Дивани лугат ат-тюрк" в рамках UNESCO в 2024-2025 гг., а также об историческом значении этого шедевра мировой культуры и его роли в межкультурном диалоге.

Поприветствовав участников конференции, заместитель генерального директора UNESCO по приоритетным вопросам Африки и внешним связям Фирмин Эдуард Матоко подчеркнул значение труда Махмуда Кашгари не только для тюркского мира, но и для всемирного культурного наследия, и назвал "Дивани лугат ат-тюрк" энциклопедией, повествующей об истории тюркских народов.

На конференции президент НАНА академик Иса Габиббейли, директор Института языкознания имени Насими НАНА профессор Надир Мамедли, заведующая отделом культуры речи и мониторинга Института языкознания имени Насими НАНА доктор философии по филологии, доцент Вафа Абдуллаева-Набиева подробно рассказали об исследовании "Дивани лугат ат-тюрк" в Азербайджане, его переводе на азербайджанский язык и издании.

Наряду с этим, в рамках мероприятия демонстрировались специально изготовленная

реплика "Дивани лугат ат-тюрк", оригинал которого хранится в библиотеке Али Эмири Эфенди в Стамбуле, а также стенды, повествующие об истории создания труда и жизни и творчестве Махмуда Кашгари.

Больше, чем лингвистический шедевр

Отметим, что 42-я Генеральная конференция UNESCO включила 950-летие "Дивани лугат ат-тюрк" (Сборник тюркских диалектов и языков), написанный лексикографом и филологом Махмудом Кашгари (1074 год), в список юбилеев UNESCO на 2024-2025 годы. Это решение было принято на основе совместного предложения Азербайджана, Турции, Казахстана, Кыргызстана, Туркменистана и Узбекистана при поддержке Венгрии, Мавритании, Марокко, Катара и Таджикистана.

Конференция состоялась при поддержке национальных комиссий и постоянных представительств тюркских государств при UNESCO.

В мероприятии приняли участие аккредитованные во Франции послы тюркских государств, генеральные секретари национальных комиссий по делам UNESCO и постоянные представители тюркских государств при UNESCO, видные учёные, прибывшие из Азербайджана, Казахстана, Кыргызстана, Турции, Туркменистана, Узбекистана, Венгрии и других стран, представители международных организаций, а также известные представители интеллигенции тюркского мира.

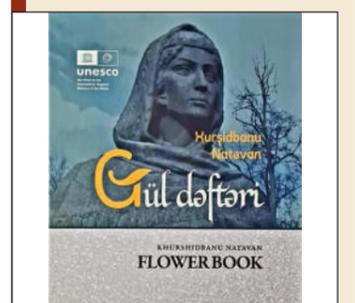
Подводя итоги, постоянный представитель Азербайджана при UNESCO Эльман Абдуллаев подчеркнул, что "Дивани лугат ат-тюрк" - это больше, чем лингвистический шедевр, это - мост, объединяющий культуры, языки и историю.

В заключение состоялась презентация книги Махмуда Кашгари "Дивани лугат ат-тюрк", изданной при поддержке национальной комиссии Азербайджана по делам UNESCO.

Главное вознаграждение приносит само открытие

стр. 11 ⇨

Khurshidbanu Natavan Flower Book has been published

page 12 ⇨

Литература народов Азии: традиции и тенденции

Международная конференция стала платформой для формирования евразийского синтеза

С 16 по 18 декабря в Национальной академии наук Азербайджана проходила международная научная конференция "Литература народов Азии: традиции и современные тенденции". В церемонии открытия форума, который состоялся при организации Института литературы имени Низами Гянджеви НАНА в Центральной научной библиотеке, приняли участие члены Президиума НАНА, ученые, деятели литературы, культуры и науки, а также представители СМИ.

Участниками конференции стали и зарубежные гости из Турции, Пакистана, Китая, Индии, Южной Кореи, Вьетнама, Узбекистана, Казахстана и других стран.

Вначале участники мероприятия ознакомились с выставкой изданий, вышедших в свет в НАНА, посвященных литературе народов Азии.

Открывая форум, президент НАНА академик Иса Габибейли в своей приветственной речи сообщил, что он имеет историческое значение, так как является первой международной научной конференцией, проводимой в Баку и посвященной литературе стран Азии, которая долгое время была лишена должного внимания.

Исследовать глубоко и детально

В период бывшего Советского Союза, продолжил академик Иса Габибейли, больше изучались литература, культура и политика стран Запада, вследствие чего в те годы в общественной мысли появилась брешь в связи с Азией; после восстановления Азербайджаном своей государственной независимости в стране начали проводиться глубокие исследования, связанные с различными сторонами жизни народов Азии.

Академик Иса Габибейли отметил, что с этой целью в НАНА был создан отдел, изучающий литературу стран Азии, в Институте литературы начали функционировать Центр культуры Китая, Центр пакистанской литературы, Центр турецкой литературы имени Мехмета Акифа Эрсоя, Центр литературоведения имени Алишера Навои, а также Центр туркменской литературы имени Махтумкули Фраги. Академик добавил, что хотя все эти подразделения охватывают страны Азии, в НАНА продолжают исследования, связанные с литературой западных стран, также ученые проявляют интерес к изучению литературы народов Африки.

Сказав, что в Институте литературы также функционирует отдел мировой литературы и компаративистики, академик Иса Габибейли сообщил, что в указанном отделе ведутся исследования, свя-

занные с литературой народов Запада, Европы и Америки. Помимо этого, продолжил академик, в Институте литературы действует отдел литературы тюркских народов, а в Институте востоковедения - отдел стран Центральной Азии.

Продвижение на уровень ЮНЕСКО

Руководитель НАНА напомнил, что на днях в штаб-квартире ЮНЕСКО состоялась конференция, посвященная 950-летию одной из ценнейших книг тюркского мира - труда Махмуда Кашгари "Дивани лугат ат-тюрк", в рамках которой прошла презентация указанной книги, изданной в НАНА на азербайджанском языке в трёх томах. По его словам, это событие имеет огромное значение как с точки зрения продвижения литературы народов Азии на уровне ЮНЕСКО, так и с точки зрения презентации издания Академии наук в этой влиятельной организации.

Говоря о международных связях НАНА, академик Иса Габибейли отметил, что документы о сотрудничестве подписаны между НАНА и Академией общественных наук Китая, между Институтом литературы имени Низами Гянджеви и Пакистанской академией литературы, между НАНА и Высшим советом по вопросам культуры, языка и истории имени Атаюрка, Академией наук Турции и т.д. Академия наук, продолжил руководитель НАНА, сотрудничает с десятками университетов Турции, Казахстана и Узбекистана, а также заинтересована в установлении связей с соответствующими организациями Вьетнама.

Академик Иса Габибейли сообщил, что за последние годы Академия наук стала членом таких влиятельных научных организаций мира, как Международный научный совет (ISC), Ассоциация академий наук и научных сообществ Азии (AASSA), организации Межакадемическое партнёрство (IAP) и Союз евразийских университетов (EURAS). Академик также напомнил, что принял участие и выступил на заседании Генеральной ассамблеи Ассоциации академий наук и научных сообществ Азии,

которое проходило в столице Филиппин Маниле.

Открывая широкие горизонты

В заключение своего выступления руководитель НАНА подчеркнул значение конференции с точки зрения более глубокого ознакомления народов Азии с азербайджанской литературой, культурой, нашей страной в целом, близкого знакомства с исследователями данных сфер и налаживания связей для реализации совместных проектов в будущем, и пожелал успехов работе международного мероприятия. Международная конференция, продолжил академик Иса Габибейли, которая станет платформой для установления новых дружеских взаимоотношений, появления возможностей для сотрудничества и углубления научных связей, откроет широкие горизонты и для формирования евразийского синтеза.

Затем на конференции выступили президент Ассоциации академий наук и научных сообществ Азии профессор Ахмед Нури Юрдусев, президент Пакистанской академии литературы профессор Наджиба Ариф, и.о. директора Института литературных исследований Китайской академии социальных наук профессор Лу Юсонг, заведующая кафедрой литературоведения Ферганского государственного университета (Узбекистан) профессор Манзура Жураева, сотрудник Казахского национального педагогического университета имени Абая (Казахстан) Жанагуль Саметова и другие, которые выразили уверенность, что конференция внесёт весомый вклад в расширение научных связей между странами Азии.

Далее на мероприятии профессор кафедры корейского языка и литературы Сеульского национального университета (Южная Корея) Банг Мин-Хо, и.о. директора Института литературных исследований Китайской академии социальных наук профессор Лу Юсонг и заведующий отделом азербайджано-азиатских литературных связей Института литературы имени Низами Гянджеви НАНА профессор Бадирихан Ахмедли выступили с докладами, посвященными различным аспектам развития литературы в странах Азии.

Конференция продолжила свою работу в таких секциях, как литература тюркских народов, сравнительное литературоведение, литература народов Восточной Азии и литература народов Южной Азии.

Вклад гостей в "зеленый" год

Участники международной конференции посетили учреждения НАНА

Гости и участники конференции приняли участие в акции по посадке деревьев в парке редких деревьев НАНА - в качестве вклада в Год солидарности во имя зеленого мира - и побывали в Институте литературы имени Низами Гянджеви.

Президент НАНА академик Иса Габибейли, члены Президиума НАНА, известные ученые из Турции, Пакистана, Китая, Индии, Южной Кореи, Вьетнама, Узбекистана, Казахстана и других стран посадили деревья в парке редких деревьев и кустарников, соответствующих климатическим условиям нашей страны, и оказали агротехнический уход.

Затем они посетили Институт литературы имени Низами Гянджеви НАНА, который стал организатором международной конференции.

Вначале президент Ассоциации академий наук и научных сообществ Азии профессор Ахмед Нури Юрдусев, президент Пакистанской академии литературы профессор Наджиба Ариф, и.о. директора Института литературных исследований Китайской академии социальных наук профессор Лу Юсонг, заведующая кафедрой литературоведения Ферганского государственного университета (Узбекистан) профессор Манзура Жураева, сотрудник Казахского национального педагогического университета имени Абая (Ка-

захстан) Жанагуль Саметова, профессор Университета Чанаккале 18 марта (Турция) Омер Соллак посетили отдел азербайджано-азиатских литературных связей Института литературы.

Заведующий отделом профессор Бадирихан Ахмедли рассказал гостям об исследованиях, которые ведутся в руководимом им отделе. Он сообщил, что отдел азербайджано-азиатских литературных связей, созданный в 2016 году, открыл новое направление в национальном литературоведении с точки зрения изучения литературы народов Азии. Основная цель создания отдела заключалась не только в изучении литературы этих народов, но и в пропаганде азербайджанской литературы и культуры в контексте литературных связей.

По его словам, в отделе ведутся исследования, связанные с литературой Китая, Пакистана, Вьетнама, Индонезии, Кореи, Японии, Монголии, Афганистана, Индии.

Отметив, что в отделе ведутся исследования по двум проблемам ("Литература и литературные связи народов Азии" и "Литература народов Азии: этапы, проблемы, представители") и двум темам ("Тенденции развития литературы народов Азии" и "Азербайджано-азиатские литературные связи"), профессор Бадирихан Ахмедли добавил, что сотрудники отдела работают над книгами, охватывающими литературные связи Азербайджана со странами Азии, также проводятся совместные конференции.

Затем участники конференции побывали в Электронном актовом зале, Центре культуры Китая, Центре пакистанской литературы, Центре турецкой литературы имени Мехмета Акифа Эрсоя, Центре литературоведения имени Алишера Навои, а также в Центре туркменской литературы имени Махтумкули Фраги. Гости ознакомились с мероприятиями, которые реализуются в центрах Института литературы, и проводимыми здесь исследованиями.

В свою очередь участники конференции отметили, что рады ознакомиться с Институтом литературы, и выразили уверенность, что установленные сегодня дружеские и научно-литературные связи будут расширяться в дальнейшем.

В заключение гостям были преподнесены изданные в учреждении книги.

Новые обязанности и задачи

Работа над новым изданием Национальной энциклопедии продолжается

Хотя XI и XII тома Азербайджанской национальной энциклопедии были подготовлены, из-за пандемии, произошедшей в 2020 году, в работе научного центра произошли определенные перерывы. Об этом заявил вице-президент НАНА, директор НЦ академик Тофик Нагиев.

"Но даже в те трудные дни мы обеспечили своевременное издание X тома и продолжили работу над следующими томами, - отметил он. - В том же году 27 сентября началась Вторая Карабахская война, продлившаяся всего 44 дня, которая завершилась великой Победой Азербайджана. Эта великая Победа поставила перед нами новые обязанности и задачи".

Ученый также подчеркнул, что готовые к изданию тома необходимо было пересмотреть, а все изменения, связанные с этим историческим событием, отразить в книгах.

В настоящее время в печати находится переработанный очередной XI том Национальной энциклопедии. В новых томах будут содержаться важные моменты, связанные с исторической Победой Азербайджана.

Кроме того, в 2025 году планируется представить общественности "Энциклопедия Гейдара Алиева", подготовленную НЦ "Азербайджанская национальная энциклопедия".

Главное вознаграждение приносит само открытие

По признанию известного ученого Алика Исмаил-Заде, математическая геофизика стала для него путеводной звездой в мир науки

- Уважаемый Алик муаллим, наших читателей, конечно же, очень интересуется биография известного в Европе учёного азербайджанца.

- Я родился в бакинской семье в начале шестидесятых прошлого века. Отец, Тофик Алиевич Исмаил-Заде, был известным советским геофизиком, доктором физико-математических наук, профессором, академиком Российской академии естественных наук и заслуженным деятелем науки Азербайджана. Он окончил физический факультет Московского государственного университета им. М.В. Ломоносова (МГУ) и аспирантуру Института физики Земли (ИФЗ) АН СССР. После защиты кандидатской диссертации в 1959 г. он вернулся в Баку и стал работать в Институте геологии Академии наук АзССР (ныне Институт геологии и геофизики МНО (ИГГ)). Под руководством отца был создан сектор физики Земли в Институте геологии, специальное конструкторское бюро по геофизическому приборостроению, научный центр "Геофизика" и сейсмологический центр, ныне Республиканский центр сейсмологической службы при НАНА. Позже решением Министерства геологии СССР отец был назначен директором Азербайджанского, впоследствии Южного отделения ВНИИ геофизики.

Сразу по возвращении из Москвы после защиты кандидатской папа женился на моей маме Симе, которая к тому времени окончила Азербайджанский медицинский институт (АМИ) и поступила в аспирантуру. Она проработала долгие годы в АМИ на кафедре патанатомии и теперь на заслуженном отдыхе. Первенцем в семье был я, затем родились моя сестра, которая стала учителем математики, и мой брат, геолог и старший научный сотрудник ИГГ. Кстати, ИГГ был местом моей работы с 1983 по 1986 г.

Бабушка (мама отца) попросила родителей оставить меня с ней после рождения брата. Одной из причин, скорее всего, было то, что я носил имя ее временно ушедшего мужа, "врага народа" Али Исмаил-Заде. (Мой дед был осужден сталинским судом по статье 58 за контрреволюционную деятельность и приговорен к расстрелу; затем расстрел был заменен пожизненным; он умер в тюрьме в 1945 г. и полностью реабилитирован в 1961 г.) Бабушка очень хотела, чтобы я стал музыкантом, как и ее знаменитые родственники Азер, Кямал и Рауф Абдуллаевы (Рауф - главный дирижер Азербайджанского симфонического оркестра им. У. Гаджибекова) и отдала меня учиться в среднюю специальную музыкальную школу им. Бюль-Бюля. Я стал играть на фортепиано, и музыка стала неотъемлемой частью моей жизни. Однако мне не суждено было сделать карьеру в музыке, так как я любил математику в раннем детстве и все свободное время решал математические задачи. По окончании с отличием 8-го класса школы им. Бюль-Бюля я принес аттестат зрелости бабушке и сказал, что хочу учиться математике, хотя и люблю музыку. Учительница математики рекомендовала мне поступить в класс программистов школы №134. Я пришел с бабушкой на прием к директору школы Бейбутовой Гамиде Алиевне, и она после того, как узнала из ка-

кой школы я перевожусь, сказала: "Вы понимаете, молодой человек, что Вы из самой знаменитой музыкальной школы хотите перейти в самую знаменитую математическую школу?! Вы представляете себе разницу в математическом образовании? Нет, я не могу Вас принять".

Однако после рассказов моей бабушки о моих математических успехах она подумала и согласилась, но с условием, что если я не буду успевать после первой четверти, то она переведет меня в обычный класс. Я оправдал доверие директора школы и окончил ее с золотой медалью.

В 1978 г. я поступил на механико-математический факультет Азербайджанского государственного университета (АГУ) им. С.М. Кирова (ныне БГУ) и окончил его с красным дипломом. Мне преподавали замечательные азербайджанские математики, такие, как профессора Ариф Бабаев, Яхья Мамедов и Валерий Салаев. Именно Яхья муаллим (в то время проректор университета и руководитель моей студенческой курсовой работы по методу решения систем обыкновенных дифференциальных уравнений) направил меня в МГУ к знаменитому математику академику Андрею Тихонову с просьбой принять меня для написания дипломной работы и стать моим научным руководителем. Андрей Николаевич определил тему моей дипломной работы - дифракция внутренних волн в океане. Именно здесь, на кафедре математической физики физического факультета МГУ, я стал заниматься математической геофизикой, которая стала моей путеводной звездой в мир науки.

После написания диплома и окончания университета я прошел научную стажировку и затем поступил в аспирантуру ИФЗ, защитив кандидатскую диссертацию в январе 1990 г. Никогда не забуду радость от защиты, наложенную на боль за безвинно погибших людей в

тивности в Каспийском море. Позже мой научный интерес пополнился исследованиями по формированию и развитию осадочных бассейнов и соляной тектонике. Результаты наших работ стали публиковать в зарубежных журналах, а меня приглашать на международные конференции. Так я был приглашен сделать доклад на Генеральной ассамблее Международного союза геодезии и геофизики (IUGG), проходившей в Вене в августе 1991 г. Это был мой первый выезд за границу для участия в большой международной конференции, в которой приняло участие около 4000 ученых из более чем 100 стран мира.

В то время я даже не мог представить себе, что через несколько лет я буду избран генеральным секретарем этой международной научной организации на Генеральной ассамблее IUGG в г. Перудже (Италия, 2007 г.). Отчетливо помню, что, когда объявили итоги голосования и зал зааплодировал вновь избранному генеральному секретарю, у меня от счастья выступили слезы. Я был первым азербайджанцем на этом высоком посту. Я вспомнил ушедших из жизни отца и бабушку, которые радовались бы этому со-

До сих пор я связан с этим научным центром, принимая участие в проведении исследовательских работ, чтении лекций, организации научных конференций и школ молодых ученых.

С 1994 г. я работал в Триестском университете, изучая тектоническую эволюцию Ионического моря и Сицилии, в Свободном университете Амстердама, исследуя развитие осадочных бассейнов, в Королевском технологическом институте Стокгольма, где познакомился с вычислениями на параллельных компьютерах и стал применять их в расчетах сложных геофизических задач. В 1998 г. Шведская Королевская академия наук одобрила мой проект по изучению солевой тектоники Прикаспийского бассейна и пригласила меня для работы в Уппсальский университет под руководством известного геолога профессора Кристофера Тэлбота. Так я переехал из Стокгольма в Уппсалу.

Через два года Королевское общество (Академия наук Великобритании) пригласила меня для работы в Кембриджский университет над проектом по гравитационной неустойчивости реологически расслоенных геологических сред под руководством выдающегося математического геофизика профессора Герберта Хапперта, директора Института теоретической геофизики при этом университете. Я вспоминаю то время с огромным удовольствием: сам Кембридж, как один из старейших и лучших университетов мира, где работали такие всемирно известные ученые как И. Ньютон, К. Максвелл, лорд Рэлей, П. Дирак, С. Хокинг, утренние чаепития, на которых обсуждались актуальнейшие научные проблемы, членство в Тринити колледж (Trinity College), концерты моей жены в Королевском колледже (Kings College) и поездки по стране.

Проработал я в Кембридже около года: получив престижную стипендию фонда Александра фон Гумбольдта, был приглашен на работу в Германию. Эта стипендия дала мне возможность заняться в Технологическом институте Карлсруэ (KIT) научными исследованиями по сейсмичности региона Вранча в юго-восточных Карпатах, где сильные землетрясения происходят несколько раз в столетие на глубинах 70-180 км. Затем новые проекты, новые исследования, лекции.

Работаю в КИТ я уже почти 25 лет, пройдя путь от научного сотрудника до профессора, руковожу научными проектами, читаю лекции по вычислительной геодинاميке, занимаюсь с аспирантами. До 2022 г. я также возглавлял научный сектор по вычислительной геодинاميке и моделированию природных опасностей в МИТΠΑНе, занимался со студентами различных московских университетов и подготовил нескольких кандидатов наук. Также работал долгое время приглашенным профессором в Парижском институте физики Земли, а также в Калифорнийском университете в Лос-Анджелесе, Токийском университете, Университете Академии наук Китая, Еврейском университете Иерусалима, Университете Короля Сауда в Эль Риаде и нескольких других научных центрах.

(продолжение в следующем номере)

Беседовал Агагусейн ШУКЮРОВ

Алик Исмаил-Заде: Отчетливо помню, что, когда объявили итоги голосования и зал зааплодировал вновь избранному генеральному секретарю IUGG, у меня от счастья выступили слезы. Я был первым азербайджанцем на этом высоком посту

те январские дни. (Моя защита в Москве прошла на фоне кровавых январских событий в Баку - Qaqa Yanvar.) После защиты я был принят на работу в Международный институт теории прогноза землетрясений и математической геофизики АН СССР (МИТΠΑН). Вскоре встретил свою будущую супругу (пианистку, лауреата международных конкурсов), и мы поженились в 1992 г. Так я остался жить и работать в Москве.

- Расскажите, пожалуйста, о вашей научной деятельности.

- Моя научная деятельность началась, как я уже сказал выше, еще в МГУ (кстати первая моя научная статья была опубликована в "Известиях АН АзССР" в 1984 г.) После поступления в аспирантуру ИФЗ я стал работать над проблемами гравитационной и тепловой неустойчивости литосферы, реологических свойств земной коры и сейсмичности. Одна из моих ранних работ того времени касалась миграции сейсмической ак-

бытию, наверное, больше всех. Перед глазами всплыла фотография, сделанная в Кремлевском Дворце съездов на открытии Генеральной ассамблеи IUGG в г. Москве в 1971 г., в которой участвовал мой отец. Он и подумать бы не мог, что его 10-летний сын будет когда-то избран в руководство этой международной организации. Но вернемся к началу 90-х годов прошлого века.

В 1993 г. я впервые выехал за границу для участия в научной работе в Международном центре теоретической физики им. Абдуса Салама (ICTP) в Триесте, Италии. ICTP - это научный центр, основанный американцем пакистанского происхождения, лауреатом Нобелевской премии профессором Абдус Саламом с целью улучшить образование и науку в развивающихся странах (глобального Юга, как говорим мы сейчас) посредством обучения студентов и молодых ученых из этих стран профессурой развитых стран (глобального Севера).

SCIENCE

Newspaper of the Presidium of the Azerbaijan National Academy of Sciences

Academician Isa Habibbeyli has gifted valuable publications to the Central Scientific Library

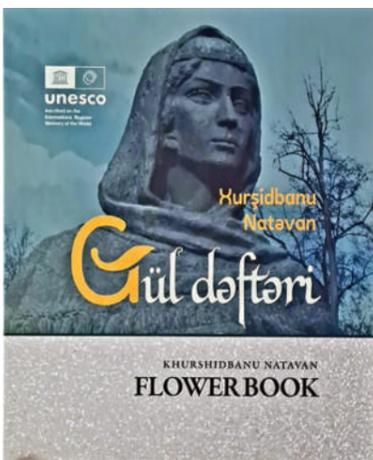
The President of the Azerbaijan National Academy of Sciences, Academician Isa Habibbeyli has donated valuable publications from his personal library to the Central Scientific Library (CSL).

Among them are works dedicated to the 100th anniversary of the birth of National Leader Heydar Aliyev, including books by M. Aliyev, A.S. Iltash, Academician A. Alizade, Sh. Sharifova, M. Haj?salihoghlu and other publications in Turkish and foreign languages. The donated publications are now part of the collection "Academician Isa Habibbeyli" in the Academic Library of CSL.

The collection, personally donated to the library by the head of ANAS in 2022, contains nearly 1,000 publications.

Khurshidbanu Natavan Flower Book has been published

Khurshidbanu Natavan Flower Book, included in the series "Memory of the World Heritage Library-1" of the Institute of Manuscripts of ANAS named after Muhammad Fuzuli, has recently been published. Author of the idea and preface is the President of the Azerbaijan National Academy of Sciences, Academician Isa Habibbeyli.

The compiler of the new publication is Academician Teymur Karimli, the publishing project manager is Ph.D. in History, Associate Professor Nigar Babakhanova, and the editors are Doctor of Philological Sciences, Associate Professor Azizagha Najafzade and Ph.D. in History, Associate Professor Javid Jafarov.

The book includes the album "Flower Book" by the Azerbaijani poetess, public figure, and painter Khurshidbanu Natavan (1832-1897). In addition to the paintings in the album,

readers were provided with poems and various notes, both in the original, in translation and transliteration forms. The book features photos of Khurshidbanu Natavan, her close relatives, her personal belongings, as well as her artistic embroidery and other handmade crafts. Also, some works of art dedicated to Natavan (paintings, sculpture examples), etc. are also included in this book.

It should be noted that, the "Flower Book", preserved under the code M-117 at the Institute of Manuscripts of ANAS named after Muhammad Fuzuli, was inscribed on the UNESCO's "Memory of the World" Register in 2023.

The presentation ceremony of the monograph "Heydar Aliyev's Great Political Path" by scientist-philosopher Khatira Guliyeva was held at the CSL

The presentation ceremony of the fundamental monograph "Heydar Aliyev's Great Political Path" by Doctor of Philosophical Sciences, Associate Professor Khatira Guliyeva, Head of the Multiculturalism and Tolerance Philosophy Department of the Institute of Philosophy and Sociology of ANAS, was held at the Central Scientific Library (CSL) on December 10.

First, dear memory of National Leader Heydar Aliyev and our martyrs was honored with a minute of silence.

Making the opening speech, the President of ANAS, Academician Isa Habibbeyli mentioned that these days a series of commemorative events dedicated to the memory of Heydar Aliyev, the National Leader of the Azerbaijani people and a world-renowned statesman, are held both in the country and abroad. He noted that the commemorative events dedicated to National Leader Heydar Aliyev began at ANAS with the extensive presentation of the book "Haydar Aliyev. ?nsan y?re?i ile Haydar Baba" by Turkish scientist-journalist Aysel Sadak Iltash.

Academician Isa Habibbeyli emphasized that the commemorative events highlight the great leader's rich statehood activities, his historical services to the Azerbaijani people and state, the steps he took for the country's future, his mission as a savior, and his state-building policy. Additionally, the events showcase historical achievements of Azerbaijan under the leadership of President Ilham Aliyev, who successfully continues Heydar Aliyev's policy.

Academician Isa Habibbeyli said that Heydar Aliyev, National Leader of the Azerbaijani people was one of the rare figures in world history who truly created a perfect national statehood doctrine. He highlighted that even during the Soviet period, Heydar Aliyev took significant steps to protect the national interests of the Azerbaijani people, elevated the Azerbaijani language to the status of a state language, rescued our state from numerous challenges and difficulties, and laid the strong founda-

tions of our independent statehood. The Academician emphasized that the lessons of his life and struggle devoted to the people and the state, along with the rich experience of the difficult and glorious path, demonstrate that Heydar Aliyev's statehood policy is a systematic doctrine and a perfect ideology.

The head of ANAS emphasized that it is a duty of Azerbaijani artistic and scientific thinking to create a literature and science of the grand policy pursued by the powerful statesman for nearly half a century. This is also essential for conveying the extraordinary statehood model, born from Heydar Aliyev's intellect, which was formed from the magnificent synthesis of profound political and scientific-literary thought, from generation to generation.

Academician Isa Habibbeyli said that the scientific institutions of the Humanitarian and Social Sciences Divisions of ANAS have engaged in research on different areas of the rich statehood activity of the National Leader. During the "Year of Heydar Aliyev", 52 fundamental works about the National Leader were published by the Academy.

The President of ANAS said: "Khatira Guliyeva has conducted a comprehensive study of Heydar Aliyev's life and struggle within the framework of the book "Heydar Aliyev's Great Political Path". She scientifically and objectively substantiated that his responsible and honorable activity represents a significant statehood school and an independent statehood doctrine. Furthermore, for the first time, the book offers a comparative analysis of Heydar Aliyev's national state ideology with the political ideologies of globally renowned political figures Mustafa Kemal Atat?rk and Mahatma Gandhi. The

political governance of the great leader, covering nearly 40 years, and his honorable journey as a prominent statesman have been evaluated with scientific objectivity, based on rich materials, along with their philosophical essence and significance".

Academician Isa Habibbeyli noted that Khatira Guliyeva's new book is commendable as a continuation of the ideas in her previous books in this direction, including numerous articles published both in the country and abroad. She has expanded the study of Heydar Aliyev with yet another fundamental monograph.

The head of ANAS underlined that the publication is a valuable work for those studying the heritage of the National Leader and emphasized that it will contribute to raising the new generation in the spirit of Azerbaijanism ideology.

At the presentation ceremony, the director as well as deputy director of the Institute of Philosophy and Sociology of ANAS, department heads, researchers, and others, also delivered speeches, stating that Associate Professor Khatira Guliyeva's monograph is the result of many years of dedicated work.

The author of the publication, Doctor of Philosophical Sciences, Associate Professor Khatira Guliyeva, Head of the Multiculturalism and Tolerance Philosophy Department of the Institute of Philosophy and Sociology of ANAS, spoke about the process of creating the fundamental monograph. She said that the study of the life and work of the prominent statesman is one of the main directions of her scientific activity and expressed her gratitude to the leadership of ANAS for their support in the preparation, publication, and presentation of the book.

It should be noted that scientific advisor and author of the preface of the publication is the President of ANAS, Academician Isa Habibbeyli.

Редакционная коллегия:

Иса Габибейли, Ариф Гашимов, Дильгам Тагиев,
Ибрагим Гулиев, Наргиз Пашаева, Расим Алигулиев, Тофик Нагиев,
Ирада Гусейнова, Говхар Бахшалиева, Джамиль Алиев,
Исмаил Гаджиев, Фуад Алиев

Главный редактор: Агагусейн Шукюров

Адрес: Баку, AZ 1001,
ул.Истиглалийат, 30, Президиум НАНА
e-mail: elm.nauka.gazet@gmail.com

Мнение авторов может не совпадать с мнением редакции.

Тираж: 2000